

Konkur Core

تاریخ یازدهم - رشته انسانی

MEDICAL STUS

خوبیا برمیگرده

اشتراک

مدیکال پلاس

تمام آموزش‌های مدیکال، در یک اشتراک!

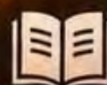
اشتراک MEDICAL PLUS فقط شامل محصولات آموزشی زیر است

73CORE

73 CORE

- آموزش پربازده کنکور
- به جای اتلاف وقت، برو سر اصل مطلب!
- جزوات هدفمند و به‌روز
- تدریس اسکرین رکورد
- تمرکز بر تیپ تست‌های پرتکرار

جاده نهایی

جاده نهایی

کاملاً ویرایش شده برای ۲۰ نهایی

- روزی فقط ۱ ساعت برای ۲۰ نهایی
- برنامه تا خود امتحانات
- جزوه کامل و به‌روز
- فیلم آموزشی متناسب با جزوه
- تمرین + نمونه سوال + آزمون

صد فرهنگیان

- ۲۵ ساعت آموزش کامل اختصاصی فرهنگیان
- هوش + تعلیم و تربیت + دین و زندگی
- جزوه و تدریس کامل (حدود ۲۵ ساعت)
- جزوه کامل مصاحبه (۱۰۰ صفحه)
- دسترسی به گروه VIP آزمون

مزایای اشتراک مدیکال پلاس

دسترسی کامل به سه محصول برتر آموزشی

آپدیت مداوم محتوا

دسترسی دائمی و نامحدود

پشتیبانی شروع کار (ویژه اشتراک ۳ ساله)

ضمانت عودت وجه تا ۱۴ روز

با یک اشتراک، سه محصول قدرتمند آموزشی را در اختیار شماست!

@medical_stus

medicalstus.ir

خوبیا برمیگرده

طرح‌های مشاوره

۳ سطح پشتیبانی، متناسب با نیاز تو

MENTORING

برای دانش‌آموزان
خودران و مستقل

تماس
هفتگی

گزارش
شبهانه

آزمونای مبحثی
و کویزای شبهانه

بدون
برنامه‌ریزی

اگه خودت برنامه می‌ریزی و فقط به همراه مطمئن
لازم داری تا ادامه بدی و بهتر بشی، این طرح برای تونه!

TASK PLAN

برای دانش‌آموزان
نیازمند برنامه کامل

تماس
هفتگی

گزارش
شبهانه

آزمونای مبحثی
و کویزای شبهانه

برنامه‌ریزی
شخصی

اگه می‌خوای از صفر تا صد، با یه برنامه شخصی دقیق
و منظم جلو بری و هیچ چیزی رو از دست ندی!

TASK PLAN PRO

برای دانش‌آموزان
با نیاز به پشتیبانی بالا

۲ تماس
در هفته

۲ گزارش
در روز

آزمونای مبحثی
و کویزای شبهانه

برنامه‌ریزی
شخصی

اگه می‌خوای پیشترین پیگیری و همراهی رو داشته باشی
و با قدرت و تمرکز کامل به هدفت برسی!

امکان تغییر مشاور
تغییر مشاور در صورت
نیاز، سریع و راحت

امکان خروج در صورت
کم‌کاری مشاور
اگه عملکرد مشاور رضایت‌بخش
نیود، می‌تونی خارج بشی

سیستم آزمونی مداوم
با سوالات به روز
سوالات مداوم و به‌روز متناسب
با سطح و برنامه‌ات

پشتیبانی واقعی
در کنار تو هستیم
تا به هدفت برسی

با هر طرح مشاوره، اشتراک **MEDICAL PLUS** با تخفیف ویژه در دسترسه!

سوال ۷

درس اول : منابع پژوهش در تاریخ اسلام

۱ کدام مورد درباره گونه‌های متون دست اول برای پژوهش در تاریخ ایران، درست است؟
 الف) تذکره‌ها و تراجم، متون زندگی‌نامه‌ای هستند.
 ب) منشآت و فرمان‌ها در شمار اسناد هستند.
 ج) نوشتن اندرزنامه‌ها در ایران از قرن پنجم هجری و با تألیف قابوسنامه شروع می‌شود.
 د) پژوهشگران برای تحقیق در تاریخ دوره ساسانی، با فقدان اندرزنامه‌ها روبه‌رو هستند.

- ۱ الف و ج   ۲ ج و د   ۳ الف و ب   ۴ ب و د

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۲ در کدام مورد، توصیف درستی درباره رویدادها یا روندهای تاریخ‌نگاری در ایران آمده است؟

- ۱ تاریخ‌نگاری در قرن دهم، نسبت به قرن نهم هجری از رواج و رونق بیشتری برخوردار شد.
 ۲ تألیف متون تاریخی با تمرکز مورخ بر توصیف اقدامات یک فرمانروا، از دوره تیموریان مرسوم شد.
 ۳ ظهور سلسله‌های محلی، امکان پیوستگی تاریخ‌نویسی محلی با تاریخ‌نویسی عمومی را فراهم آورد.
 ۴ اتمام تألیف تاریخ سیستان در قرن ۸ هجری قمری، نقطه پایان تاریخ‌نگاری محلی در ایران بود.

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۳ کدام مورد درباره تاریخ‌نگاری ایران در دوره مغول - تیموری (سده‌های هفتم تا نهم هجری قمری)، درست است؟
 الف: اثر شاخصی در تاریخ‌نگاری محلی تألیف نشد.
 ب: نگارش متون تاریخی با تمرکز ویژه بر توصیف زندگی و اقدامات یک فرمانروا مرسوم شد.
 ج: سرودن تاریخ‌های منظوم رواج بسیار یافت.
 د: علاقه رجال ایرانی به جاودانه ساختن موفقیت‌های سیاسی و نظامی، شکوفایی تاریخ‌نگاری را سبب شد.

- ۱ ب و ج   ۲ الف و د   ۳ ج و د   ۴ الف و ب

سراسری - انسانی - ۱۴۰۲ - تیرماه

۴ کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی، در شمار کدام گونه از متون تاریخ‌نگاری است؟

- ۱ محلی   ۲ سلسله‌ای   ۳ تک‌نگاری   ۴ عمومی

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۵ کدام گزینه، کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌ها، در دوره‌های مختلف تاریخی می‌کند؟

- ۱ شهرهای تاریخی   ۲ بناهای تاریخی   ۳ اساطیر اقوام   ۴ تابلوهای نقاشی

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۶ معروف‌ترین اثر تاریخی محلی که از مؤلفی ناشناخته به یادگار مانده، کدام است؟

- ۱ فارسنامه   ۲ تاریخ رویان   ۳ تاریخ سیستان   ۴ حدودالعالم

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۷ شناخته‌شده‌ترین منظومه حماسی و تاریخی زبان فارسی، به وسیله‌ی کدام شاعر بزرگ ایرانی سروده شده است؟

- ۱ عبید زاکانی   ۲ عطار نیشابوری   ۳ فتحعلی‌خان صبا   ۴ حکیم ابوالقاسم فردوسی

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

سوال ۹

درس دوم : روش پژوهش در تاریخ اسلام

۸ دو گزاره زیر به ترتیب، مربوط به کدام وجوه از تاریخ‌نگاری هستند؟

الف) ناظم‌الاسلام کرمانی، نقش طبقات اجتماعی را در «تاریخ بیداری ایرانیان» نشان داده است.
ب) هرودت برای نگارش کتاب تاریخ خود، به فیثیقه سفر کرده است.

- ۱ روش تاریخ‌نگاری - سنجش و نقد روایت   ۲ بینش تاریخ‌نگاری - سنجش و نقد روایت
۳ روش تاریخ‌نگاری - سنجش اعتبار و نقد راوی   ۴ بینش تاریخ‌نگاری - سنجش اعتبار و نقد راوی

سراسری - انسانی - ۱۴۰۴ تیرماه

۹ در مرحله سوم یک پژوهش تاریخی، پژوهشگر کدام‌یک از کارهای زیر را انجام می‌دهد؟

الف) به شناسایی منابع و اسناد تحقیق می‌پردازد و به میزان صحت و اصالت آنها کاری ندارد.
ب) به تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر می‌پردازد و گرایش دینی راوی را بررسی می‌کند.
ج) به تحلیل و تفسیر اطلاعات منابع می‌پردازد و با بررسی شواهد و مدارک، گذشته را بازسازی و تفسیر می‌کند.
د) با تکیه بر دستاوردهای علوم تجربی، به اعتبارسنجی اسناد می‌پردازد و اصالت یا جعلی بودن آنها را مشخص می‌کند.

- ۱ الف - ج   ۲ الف - ب   ۳ ج - د   ۴ ب - د

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۱۰ کدام موارد درباره‌ی تاریخ‌نگاری در ایران دوره‌ی اسلامی درست است؟

الف) تاریخ طبری، یک تاریخ عمومی است که به روش روایی و در قالب موضوعی نوشته شده است.
ب) هجوم مغول و روی کار آمدن ایلخانان، تاریخ‌نگاری را دچار رکود و زوال کرد.
ج) بیهقی در نقد گزارش تاریخی، از معیار عقل بهره می‌برد و به تحلیل و تفسیر نتایج وقایع می‌پرداخت.
د) طبری در تألیف بخش دوره ساسانیان در تاریخ خود، از ترجمه عربی خدای‌نامه‌ها استفاده کرده است.

- ۱ الف - ب   ۲ الف - د   ۳ ب - ج   ۴ ج - د

سراسری - انسانی - اردیبهشت ۱۴۰۴

۱۱ سه گزاره زیر درباره یک مورخ سنتی، به کدام وجوه از تاریخ‌نگاری و روش پژوهش در تاریخ، اشاره دارند؟

الف) کتاب وی شرح لشکرکشی‌ها و اقدامات نظامی پادشاه است.
ب) وی در اغلب رویدادها حضور داشته و پادشاه را همراهی می‌کرده است.
ج) گزارش‌های او با زبانی دشوار و متکلف ثبت شده است.

- ۱ الف و ج: روش - ب: نقد روایت (خبر)   ۲ الف و ب: نقد راوی - ج: نقد روایت (خبر)
۳ الف: نقد گزارش تاریخی - ب: نقد راوی - ج: بینش   ۴ الف: بینش - ب: سنجش اعتبار راوی - ج: روش

سراسری - انسانی - تیرماه ۱۴۰۳

۱۲ کدام موارد در خصوص اوضاع هنری ایران از آغاز تا اواخر نیمه دوم قرن دوازدهم (۱۱۴۸ - ۱۱۹۳ ق) درست است؟

الف) جنگ با برخی کشورهای همسایه، زمینه تلفیق هنر آنها با هنر ایرانی را فراهم آورد.
ب) هنر ایرانی اصالت خود را حفظ کرد و از تأثیرپذیری از هنر سایر ملل به دور ماند.
ج) جنگ‌های داخلی باعث فروپاشی مکاتب هنری و مانع تداوم روند رو به رشد شعب مختلف هنر شد.
د) برخی نقاشان ایرانی، به تدریج هنر خود را با معیارهای هنری اروپا تطبیق دادند.

- ۱ ب و د   ۲ الف و ج   ۳ ب و ج   ۴ الف و د

سراسری - انسانی - دی ۱۴۰۱

۱۳ کدام مورد درباره سبک و روش تاریخ‌نگاری طبری و مسعودی دو مورخ بزرگ مسلمان، درست است؟

- ۱ طبری، تاریخ عمومی خود را به سبک تاریخ‌نگاری روایی و روش موضوع‌محوری تألیف کرده است.
- ۲ مروج الذهب و معادن‌الجوهر به سبک تاریخ‌نگاری تحلیلی و روش موضوع‌محور نوشته شده است.
- ۳ مسعودی در تألیف آثار خود، سبک تاریخ‌نگاری تحلیلی و روش سال‌شماری را به نحو عالی ترکیب کرده است.
- ۴ طبری با جمع‌آوری و گزینش اخبار، نمونه‌ای موفق از تاریخ‌نگاری روایی را در قالب سال‌شماری ارائه کرده است.

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

۱۴ یکی از عمده‌ترین کارهای مورخان در سنجش اعتبار و نقد روایت‌کننده، کدام است؟

- ۱ بررسی مطابقت یا عدم مطابقت روایت با عقل
- ۲ مقایسه منابع تاریخی با سایر منابع موجود
- ۳ اعتبارسنجی با تکیه بر دستاوردهای علوم تجربی
- ۴ تعیین فاصله‌ی زمانی و مکانی بین راوی و خبر

سراسری-انسانی-۹۹

۱۵ کدام مورد، به مسعودی از مورخان بزرگ قرن چهارم هجری نسبت داده شده است؟

- ۱ وی را یکی از برجسته‌ترین نویسندگان تاریخ‌نگاری روایی می‌شناسند.
- ۲ به عقیده‌ی وی خبر یا روایتی که فاقد زمان و مکان دقیق باشد، اعتبار ندارد.
- ۳ همانند بسیاری از مورخان، به بررسی مطابقت یا عدم مطابقت رویدادهای تاریخی با عقاید اعتقاد راسخ داشت.
- ۴ برای بررسی درستی و نادرستی گزارش‌های تاریخی، با مسافرت از نزدیک مکان رویدادها را مورد مطالعه قرار می‌داد.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۱۶ از دوران کدام سلسله در ایران، بیش‌ترین اسناد، برای بررسی‌های تاریخی به وسیله‌ی پژوهشگران به جا مانده است؟

- ۱ پهلوی
- ۲ صفوی
- ۳ قاجار
- ۴ ایلخانان

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

سوال ۴

درس سوم : اسلام در مکه

۱۷ کدام مورد درباره ساختار اجتماعی و اقتصادی مکه ۱، یثرب ۲ و طائف ۳ در دوره جاهلی، درست است؟

- (الف) روابط اقتصادی گسترده
- (ب) اشتغال به کشاورزی
- (ج) زیست‌گروه‌ها و قبایل یهودی
- (د) نبود مرجع سیاسی قدرتمند

- ۱ د از وجوه مشترک ۱، ۲ و ۳ و ج از نقاط مشترک ۲ و ۳ است.
- ۲ الف از وجوه پیوند ۱ و ۳ و ب از وجود اشتراک ۲ و ۳ است.
- ۳ ج و د از ویژگی‌های ۲ و الف از اشتراکات ۱ و ۲ است.
- ۴ ج از اشتراکات ۱ و ۳ و ب و د از ویژگی‌های ۲ است.

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۳

۱۸ آیات قرآن برای پژوهش در کدام‌یک از موضوعات و رویدادهای تاریخ اسلام، به طور خاص یک منبع دست اول است؟

- ۱ رفتارهای منافقان مدینه، آغاز دعوت عمومی، وضعیت اجتماعی و فرهنگی دوره جاهلیت
- ۲ پیمان برادری، وضعیت اجتماعی و فرهنگی دوره جاهلیت، آغاز دعوت عمومی
- ۳ تحریم اجتماعی و اقتصادی بنی‌هاشم، اختلافات اوس و خزرج در یثرب، پیمان برادری
- ۴ پیمان‌نامه عمومی مدینه، نظام اجتماعی و اقتصادی اسلام، رفتارهای منافقان مدینه

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

۱۹ در کدام مورد، رویدادهای تاریخ اسلام - قبل از هجرت پیامبر (ص) به یثرب (مدینه) - به درستی توصیف شده‌اند؟

- ۱ رسول خدا (ص) در دوره دعوت خاص، افراد را به توحید، معاد، اخلاق و برقراری عدالت فرامی‌خواند.
- ۲ سران شرک از آغاز دعوت خاص و محدود، مخالفت شدید خود را با رسول خدا (ص) ابراز داشتند.
- ۳ تحریم اقتصادی و اجتماعی مشرکان علیه بنی‌هاشم، فقط مسلمانان این طایفه را شامل می‌شد.
- ۴ پس از نزول آیه ۹۴ سوره حجر، پیامبر اسلام (ص) دعوت خود را آشکار و عمومی کرد.

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

۲۰ کدام مورد، درباره قدرت و نفوذ سیاسی قریش در میان قبایل دیگر در آستانه ظهور اسلام درست است؟

- ۱ دارای ثبات بود، اما متکی به تشکیلات سیاسی و اداری منظم و منسجم نبود.
- ۲ این نفوذ نتیجه در اختیار داشتن امور کعبه و برقراری روابط تجاری با سرزمین‌های دیگر بود.
- ۳ در نتیجه روابط تجاری قریش با قبایل ساکن طائف و یثرب، این نفوذ تا آنجا گسترده شده بود.
- ۴ انسجام قبیله‌ای قریش و موقعیت تجاری و دینی مکه، این نفوذ را تا مناطق دیگر گسترش داده بود.

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

سوال ۶

درس چهارم : امت و حکومت نبوی

۲۱ دلیل طولانی شدن جنگ میان قبایل در یثرب، قبل از هجرت پیامبر اسلام (ص) به آن شهر چه بود؟

- ۱ عدم وجود یک مرجع سیاسی قدرتمند
- ۲ نظام دوقبیله‌ای متشکل از اوس و خزرج
- ۳ عصبیت و پیوندهای خونی که بر مناسبات قبیله‌ای حاکم بود.
- ۴ ترکیب نامتجانس منطقه که شامل عرب‌های مهاجر و یهودیان بود.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۲۲ مؤلفان کتاب درسی تاریخ (۲) پایه یازدهم علوم انسانی، از آثار سیره‌نویسان برای توضیح کدام رویدادها استفاده کرده‌اند؟

الف: رقابت و درگیری‌های پی‌پی دو قبیله اوس و خزرج قبل از هجرت پیامبر (ص) به یثرب
ب: علل اصلی مخالفت مشرکان مکه با اسلام پس از سال سوم بعثت پیامبر (ص)
ج: انعقاد پیمان برادری میان مسلمانان پس از هجرت پیامبر (ص) به یثرب
د: منابع مالی حکومت اسلامی مدینه در دوره پیامبر اسلام (ص)

- ۱ الف و ج   ۲ ب و د   ۳ الف و ب   ۴ ج و د

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۲۳ کدام مورد، درباره عبدالله بن ابی رئیس منافقان مدینه در عصر پیامبر (ص) درست است؟

- ۱ در برخی غزوه‌ها مانند بدر و خندق شرکت نکرد و به تحریک مهاجرین علیه انصار پرداخت.
- ۲ در جنگ مسلمانان با یهودیان بنی‌قریظه و تصمیم پیامبر (ص) به محاصره آن‌ها، یهودیان را تشویق به مقاومت کرد.
- ۳ تلاش می‌کرد میان مسلمانان و یهودیان اختلاف ایجاد کند و مهاجرین مکی را علیه انصار و یهودیان مدینه تحریک کند.
- ۴ با آغاز تضعیف قدرت و موقعیت قریش در حجاز اسلام آورد، در غزوه احد شرکت نکرد و تا زمان وقوع غزوه تبوک زنده بود.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

دلیل تغییر قبله‌ی مسلمانان از بیت‌المقدس به مکه به فرمان الهی چه بود؟

۲۴

- ۱ بهانه‌جویی‌های یهودیان مدینه
 ۲ کارشکنی روسای سه قبیله‌ی بزرگ یهود
 ۳ پاسخ به بهانه‌جویی گروه‌های مسیحی ساکن یثرب
 ۴ احترام به سنت ابراهیمی حجم و درخواست گروه حنفا

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

کدام گزینه درباره‌ی پیمان بزرگان یثرب با پیامبر اسلام (ص) معروف به پیمان عقبه دوم در سال سیزدهم بعثت درست است؟

۲۵

- ۱ اهالی یثرب پیمان بستند شرک نوزند و رسول خدا را در برابر دشمنانش یاری دهند.
 ۲ اهالی یثرب متعهد شدند دزدی نکنند و فرزندان خود را نکشند.
 ۳ بزرگان یثرب متعهد شدند رسول خدا را در برابر دشمنانش یاری دهند.
 ۴ بزرگان یثرب پیمان بستند که شرک نوزند و در کارهای خیر از رسول خدا فرمان برند.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

مهم‌ترین اهمیت پیمان عقبه‌ی دوم پیامبر (ص) در سال سیزدهم بعثت، با بزرگان شهر یثرب کدام است؟

۲۶

- ۱ زمینه‌ی مهاجرت تاریخی پیامبر اسلام و پیروانش از مکه به یثرب فراهم آمد.
 ۲ ساختار شریعت اسلامی شکل منظم و منسجمی به خود گرفت.
 ۳ منافع کلان اقتصادی یهودیان با کفار قریش محدود شد.
 ۴ زمینه‌ی گسترش اسلام در یثرب فراهم گردید.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

سوال ۲

درس پنجم: تثبیت و گسترش اسلام

کدام گزینه، درباره‌ی حکم بن ابی العاص درست است؟

۲۷

- ۱ پیامبر (ص) وی را به طائف تبعید کرد و خلیفه‌ی دوم وی را به مدینه بازگرداند.
 ۲ پیامبر (ص) وی را به طائف تبعید کرد و خلیفه‌ی سوم وی را به مدینه بازگرداند.
 ۳ در دوره‌ی پیامبر (ص) به یمن تبعید شد و در زمان خلافت عمر به مدینه بازگشت.
 ۴ در دوره‌ی پیامبر (ص) به یمن تبعید شد و در زمان خلافت عثمان به مدینه بازگشت.

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

یکی از اقدامات مهم امام علی (ع) پس از رسیدن به خلافت، برای بازداشتن مخالفان از سرکشی و جلوگیری از جنگ داخلی بین مسلمانان، کدام بود؟

۲۸

- ۱ مرکز خلافت را از مدینه به کوفه منتقل کرد.
 ۲ مانع ثروت‌اندوزی و تجمل‌گرایی اشراف و بزرگان قریش شد.
 ۳ از تعصبات مجدد قبیله‌ای و طایفه‌ای درون جامعه اسلامی جلوگیری کرد.
 ۴ درآمدهای فراوان سرزمین‌های فتح شده را بر پایه‌ی مساوات اسلامی بین مسلمانان توزیع نمود.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

سوال ۵

درس ششم : امویان برمسند قدرت

در کدام مقطع از تاریخ اسلام در فاصله سال‌های ۱۳ تا ۱۳۱ ه.ق، نحوه توزیع عطایا متفاوت بود؟

- ۱ از سال ۱۳ تا ۳۵ ق ۲ از سال ۳۵ تا ۴۰ ق ۳ از سال ۱۳ تا ۴۰ ق ۴ از سال ۴۱ تا ۱۳۱ ق

سراسری-انسانی-اردیبهشت ۱۴۰۴

کدام مورد درباره حاکمیت مسلمانان بر آندلس، درست است؟

- ۱ سقوط حکومت مستقل اموی اندلس در قرن ۶ ه.ق، ضعف سیاسی و نظامی اندلس را در پی داشت.
 ۲ امویان در دوره حکومت مستقل خود بر آنجا، با شورش‌های داخلی و حملات مسیحیان روبه‌رو بودند.
 ۳ عبدالرحمن بن معاویه در عهد حکومت هشام‌بن عبدالملک، حکومت امویان را در قرطبه پایه‌ریزی کرد.
 ۴ مسیحیان در پایان قرن ۸ ه.ق برای همیشه به حکومت مسلمانان در اندلس پایان دادند.

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

کدام خلیفه اموی، نیروی دریایی را توسعه داد و هدف وی از این اقدام چه بود؟

- ۱ معاویه - تسلط بر دریاهاى سرخ و مدیترانه و حفاظت از بازرگانی دریایی جهان اسلام
 ۲ معاویه - فتح جزایر دریای مدیترانه و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان بر آن دریا
 ۳ عبدالملک بن مروان - فتح جزایر دریای مدیترانه و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان بر آن دریا
 ۴ عبدالملک بن مروان - تسلط بر دریاهاى سرخ و مدیترانه و حفاظت از بازرگانی دریایی جهان اسلام

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

کدام گزینه، درباره‌ی واقعه‌ی حژه از رویدادهای دوره‌ی خلافت یزید از خاندان اموی است؟

- ۱ این واقعه قبل از قیام امام حسین (ع) علیه حکومت یزید روی داد.
 ۲ هدف اصلی سپاه یزید، سرکوب قیام عبدالله بن حنظله در شهر مکه بود.
 ۳ لشکر اعزامی یزید، مخالفان را سرکوب و مدینه را عرصه‌ی تاخت و تاز قرار داد.
 ۴ در این واقعه، مسجدالحرام به منجنیق بسته شد و هفتصد تن از قاریان قرآن در مکه کشته شدند.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

امامان شیعه پس از شهادت امام سجاد (ع) برای ترویج اسلام و مبارزه با جریان‌های فکری، کدام روش را در پیش گرفتند؟

- ۱ منظومه‌ای از معارف اسلامی با عنوان مکتب اهل بیت به وجود آوردند.
 ۲ با نگارش رسالات حقوقی و سیاسی مردم را با اسلام اصیل آشنا کردند.
 ۳ زمینه‌ی حرکت پیشوایان دینی را در جهت احیای اسلام و نشر معارف اسلامی فراهم ساختند.
 ۴ با جلوگیری از ورود پیروان مکتب اهل بیت به درگیری‌های بی‌حاصل، مانع نابودی شیعیان شدند.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

سوال ۸

درس هفتم: جهان اسلام در عصر خلافت

در مقاطع زمانی زیر، به ترتیب، کدام یک از خلفای بنی‌عباس حکومت کرده‌اند؟

(الف) ۱۳۶ - ۱۵۸ ق (ب) ۱۷۰ - ۱۹۳ ق (ج) ۱۹۸ - ۲۱۸ ق

۱ منصور - مهدی - مأمون ۲ مهدی - هارون‌الرشید - مأمون

۳ منصور - هارون‌الرشید - مأمون ۴ سفاح - مهدی - هارون‌الرشید

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

کدام عوامل در توجه مسلمانان به علم کلام و گسترش آن «تأثیر ویژه» داشت؟

(الف) سفارش قرآن و پیامبر (ص) به علم‌آموزی و جست‌وجوی دانش

(ب) آشنایی مسلمانان با علوم و دستاوردهای تمدنی سرزمین‌های فتح شده

(ج) بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی

(د) لزوم دفاع از باورهای دینی اسلام در برابر عقاید غیراسلامی

۱ ج - د ۲ ب - ج ۳ الف - د ۴ الف - ب

سراسری - انسانی - اردیبهشت ۱۴۰۴

کدام مورد درباره شهر تیسفون، درست است؟

۱ اردشیر ساسانی، آن‌را برای نخستین بار به عنوان پایتخت ایران انتخاب کرد و پس از جنگ قادسیه و قبل از جنگ جلولاء به تسخیر مسلمانان درآمد.

۲ از ۲۳۸ ق.م تا ۶۵۱ م در دوره اشکانیان و ساسانیان پایتخت ایران بود و کاخ آن در کنار رود فرات، اوج معماری ساسانی را نشان می‌دهد.

۳ طرح و نقشه آن به شکل دایره بود، بر ساحل رود دجله بنا شده بود و در همان سال جنگ جلولاء به تسخیر سپاه اسلام درآمد.

۴ در نزدیکی بغداد کنونی قرار داشت و در سال ۱۴ ه.ق، پس از شکست رستم فرخزاد در قادسیه به تسخیر مسلمانان درآمد.

سراسری - انسانی - دی ۱۴۰۱

کدام اقدام، منسوب به عبدالملک مروان از خلفای اموی است؟

۱ به دستور وی خط و زبان دیوان از فارسی به عربی برگردانده شد.

۲ به حمایت از طرفداران علوم عقلی و علم کلام برخاست.

۳ دیوان جُند (سپاه) را در مدینه تشکیل داد.

۴ وزیر را در رأس تشکیلات دیوانی قرار داد.

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

کدام مورد، درباره سرانجام عمرو بن حَمِق و ابوسلمه خَلَّال درست است؟

۱ هر دو توسط امویان کشته شدند.

۲ هر دو توسط عباسیان کشته شدند.

۳ اولی، توسط بنی‌عباس و دومی، توسط بنی‌امیه کشته شد.

۴ اولی، توسط بنی‌امیه و دومی، توسط بنی‌عباس کشته شد.

سراسری - انسانی - تیرماه ۱۴۰۱

۳۹ مأمون خلیفه‌ی عباسی پس از سه سال خلافت با تغییر شرایط سیاسی، به کدام اقدام دست زد؟

- ۱ پایتخت خود را از مرو به بغداد منتقل کرد.
- ۲ مشارکت ایرانیان در اداره‌ی امور را به حداقل رساند.
- ۳ بیت‌الحکمه را برای ترجمه و تألیف کتاب تأسیس نمود.
- ۴ برای مهار قیام علویان، امام رضا (ع) را از مدینه به مرو منتقل نمود.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۴۰ یکی از مهم‌ترین آثار جریان وکالت که از زمان امام صادق (ص) در جامعه‌ی اسلامی آغاز شد و در دوران غیبت نیز ادامه یافت، کدام است؟

- ۱ شکل‌گیری مرجعیت شیعه
- ۲ عدم همکاری شیعیان با خلافت عباسی
- ۳ شدت یافتن مقابله با تحریف دین و سنت‌های نبوی
- ۴ آمادگی شیعیان برای اقدام نظامی علیه خلافت عباسی

سراسری-انسانی-۹۹

۴۱ کدام خلیفه‌ی عباسی در طی بیست سال حکومتش با شکست رقیبان و مخالفان، پایه‌های دولت عباسیان را استحکام بخشید؟

- ۱ منصور
- ۲ مأمون
- ۳ معتصم
- ۴ هارون الرشید

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

سوال ۳

درس هشتم : اسلام در ایران

۴۲ درجه قطعیت و صحت دو گزاره زیر، به ترتیب، در کدام مورد درست بیان شده است؟
الف: خسرو پرویز به باذان دستور داد پیامبر (ص) را دستگیر و روانه تیسفون کند.
ب: به دستور اسکندر، تخت جمشید به آتش کشیده شد.

- ۱ مشهور است که چنین دستوری صادر شده است - باستان‌شناسان در صحت آن تردیدی ندارند.
- ۲ عموم مورخان با قطعیت درستی آن را پذیرفته‌اند - مشهور است که چنین اتفاقی روی داده است.
- ۳ عموم مورخان در درستی آن تردید دارند - باستان‌شناسان در صحت آن تردیدی دارند.
- ۴ برخی مورخان در درستی آن تردید دارند - مشهور است که چنین اتفاقی افتاده است.

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

۴۳ کدام مورد درباره شهر تیسفون، درست است؟

- ۱ اردشیر ساسانی، آن را برای نخستین بار به عنوان پایتخت ایران انتخاب کرد و پس از جنگ قادسیه و قبل از جنگ جلولاء به تسخیر مسلمانان درآمد.
- ۲ از ۲۳۸ ق.م تا ۶۵۱ م در دوره اشکانیان و ساسانیان پایتخت ایران بود و کاخ آن در کنار رود فرات، اوج معماری ساسانی را نشان می‌دهد.
- ۳ طرح و نقشه آن به شکل دایره بود، بر ساحل رود دجله بنا شده بود و در همان سال جنگ جلولاء به تسخیر سپاه اسلام درآمد.
- ۴ در نزدیکی بغداد کنونی قرار داشت و در سال ۱۴ ه.ق، پس از شکست رستم فرخزاد در قادسیه به تسخیر مسلمانان درآمد.

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

۴۴ پس از حذف دولت لخمیان توسط خسرو پرویز، دسته‌ای از سپاهیان ساسانی از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران شکست خورد. مهم‌ترین نتیجه‌ی این رویداد، کدام است؟

- ۱ عظمت قدرت ساسانیان در چشم اعراب فروریخت.
- ۲ ساسانیان با قدرت تمام به تنبیه قبایل عرب پرداختند.
- ۳ بیماری طاعون گسترش پیدا کرد و بندها و سدها آسورستان ویران شد.
- ۴ تیسفون پایتخت ساسانیان در معرض تهدید مستقیم قبایل عرب قرار گرفت.

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

درس نهم : ظهور و گسترش تمدن ایرانی-اسلامی

سوال ۶

۴۵ هر یک از عبارات زیر، به ترتیب، توصیف کدام‌یک از مخالفان خلافت عباسیان است؟
الف) مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب می‌شمردند.
ب) عباسیان را به شدت مورد تهدید قرار داده و وحشت آنها را برانگیخته بودند.

- ۱ آل زیار - صفاریان
- ۲ علویان طبرستان - فاطمیان
- ۳ صفاریان - آل زیار
- ۴ فاطمیان - علویان طبرستان

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۴۶ کدام موارد درباره رشته علمی دانشمندان ایران دوران اسلامی درست است؟
الف) جرجیس بن جبرائیل، سید اسماعیل جرجانی و محمد زکریای رازی: پزشکی
ب) دینوری، حسن بیگ روملو و ابوالعباس لوکری: تاریخ‌نگاری
ج) امام فخر رازی، میرداماد و محمدباقر مجلسی: فلسفه
د) ابوریحان بیرونی، ابوالعباس لوکری و خیام نیشابوری: ریاضیات

- ۱ ج - د
- ۲ ب - ج
- ۳ الف - د
- ۴ الف - ب

سراسری - انسانی - اردیبهشت ۱۴۰۴

۴۷ کدام موارد درباره مقایسه دو حکومت علویان طبرستان و فاطمیان مصر، درست است؟
الف: علویان زودتر از فاطمیان موفق به تشکیل حکومت شدند.
ب: هر دو، عباسیان را به رسمیت نمی‌شناختند و خلافت را حق خود می‌دانستند.
ج: عباسیان نسبت علوی هر دو را انکار می‌کردند.
د: هر دو، مستقیماً توسط نیروهای خلافت عباسی مورد حمله نظامی قرار گرفتند.

- ۱ ب و ج
- ۲ ج و د
- ۳ الف و ب
- ۴ الف و د

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۴۸ کدام مورد، به فارابی فیلسوف بزرگ ایرانی نسبت داده شده است؟

- ۱ از خراسان به دمشق و سپس بغداد رفت و فلسفه اسلامی را با تلفیق آراء اسلامی و یونانی بنیان نهاد.
- ۲ فلسفه مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد.
- ۳ فلسفه مشایی را به اوج خود رساند و از شکوفایی فوق‌العاده‌ای برخوردار ساخت.
- ۴ سهم بسزایی در مطرح کردن فلسفه و زبان فارسی به عنوان زبان علم داشت.

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۴۹ کدام مورد، درباره نقش دهقانان در سده‌های نخستین هجری نادرست است؟

- ۱ در اداره امور محلی به‌ویژه امور مالیاتی مشارکت داشتند.
- ۲ منشأ شکل‌گیری نخستین حکومت ایرانی پس از اسلام بودند.
- ۳ علی‌رغم تأثیرات مهم سیاسی، فاقد نقش و کارکرد فرهنگی بودند.
- ۴ در جریان فتوحات، برخی از آن‌ها با سپاه مسلمانان همکاری می‌کردند.

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

۵۰ کدامیک از سلسله‌های حکومتی ایران بعد از اسلام در قرن‌های ۳ و ۴ هجری، خاستگاه و منشأ دهقانی داشتند؟

- ۱ طاهریان - صفاریان
- ۲ سامانیان - آل‌بویه
- ۳ صفاریان - آل‌بویه
- ۴ طاهریان - سامانیان

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

سوال ۱۲

درس دهم : ایران در دوران غزنوی

۵۱ نخستین مسجد جمعه‌ی چهار ایوانی، که الگویی برای معماران مساجد دوره‌های بعدی شد، در دوره‌ی سلجوقیان در کدام شهر بنا گردید؟

- ۱ کرمان
- ۲ ورامین
- ۳ اصفهان
- ۴ نیشابور

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۵۲ طوایف سلجوقی ساکن ولایت خراسان با پریشانی اوضاع آن، با شکست دادن کدام دولت به حاکمیت آنان بر این ولایت پایان دادند؟

- ۱ صفاریان
- ۲ طاهریان
- ۳ غزنویان
- ۴ سامانیان

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۵۳ در ساختار شهرهای دوره‌ی سلجوقی نسبت به دوره‌های قبل، کدام تغییر به وجود آمد؟

- ۱ کهندژ (ارگ) به شارستان منتقل شد.
- ۲ شهر بیرونی (رَبَض) گسترش پیدا کرد.
- ۳ مسجد و بازار به کهندژ (ارگ) منتقل شد.
- ۴ شهرستان (شارستان) توسعه بیش‌تری پیدا کرد.

سراسری-انسانی-۹۹

۵۴ کدام گزینه، درباره‌ی تاریخ زبان فارسی در ابتدای زمامداری سلجوقیان درست است؟

- ۱ زبان فارسی دَری به عنوان زبان علم و دین مطرح شد.
- ۲ الفبای جدید فارسی از الفبای عربی که ساده‌تر بود اقتباس شد.
- ۳ خواجه نظام‌الملک زبان فارسی را زبان رسمی و اداری کشور اعلام کرد.
- ۴ به همت عمیدالملک کندری، زبان فارسی، زبان رسمی و اداری کشور شد.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۵۵ کدامیک از دانشمندان ایرانی، توانایی استفاده مستقیم از «ریگ ودا» را داشته است؟

- ۱ ابوعلی سینا
- ۲ ابوریحان بیرونی
- ۳ ابونصر فارابی
- ۴ محمد زکریای رازی

سراسری-انسانی-۱۴۰۴-تیرماه

۵۶ کدام موارد درباره بازار در شهرهای ایران دوران اسلامی، درست است؟
 الف) ساختار آن براساس تفکیک اصناف و حرف در راسته‌های تخصصی بود.
 ب) از عناصر اصلی شهر اسلامی بود و از ابتدا در کنار مسجد قرار داشت.
 ج) ساکنان محلات نسبت به محله و بازار خود به شدت احساس تعلق می‌کردند.
 د) قلب تپنده اقتصاد شهری و هسته اصلی نظام اجتماعی شهرها بود.

- ۱) ب - ج   ۲) الف - د   ۳) الف - ج   ۴) ب - د

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۵۷ کدام موارد درباره زنجیره علل و نتایج رویدادهای اجتماعی و اقتصادی ایران در سده‌های ۵ و ۶ هجری (از چپ به راست)، درست است؟

الف) توسعه زبان فارسی → رشد شهرها → رونق تجارت → توسعه حمل‌ونقل
 ب) رونق تجارت → رشد شهرها → برقراری امنیت → افزایش قدرت نظامی
 ج) انتقال بازار به شهر بیرونی → گسترش ریش‌ها → رشد تجارت → نظامی دیوانی کارآمد
 د) اهمیت یافتن صرافان → رشد تجارت → توسعه شهرها → وجود نهادهای اداری کارآمد

- ۱) ب - د   ۲) الف - ج   ۳) ب - ج   ۴) الف - د

کنکورهای خارج از کشور - سراسری - انسانی

۵۸ در کدام موارد، اوضاع اجتماعی و اقتصادی ایران در سده‌های ۵ و ۶ هجری قمری درست توصیف شده است؟
 الف) مناسبات شهری توسعه یافت و دهقانان موقعیت اقتصادی خود را از دست دادند.
 ب) طبقه جدید بازرگانان شهری شکل گرفت و صرافان نقش مهمی در توسعه تجارت خارجی ایفا کردند.
 ج) وجود نظام دیوانی کارآمد، بر رشد تجارت اثر نهاد و رشد تجارت به گسترش ریش‌ها منجر شد.
 د) رشد شهرنشینی، به رونق تجارت، شکل‌گیری طبقه بازرگانان شهری و توسعه زبان فارسی منجر شد.

- ۱) الف - ب   ۲) ب - د   ۳) الف - ج   ۴) ج - د

سراسری - انسانی - تیرماه ۱۴۰۳

۵۹ هریک از توصیفات زیر به ترتیب، مربوط به وزیران کدام دوره تاریخ ایران است؟
 الف: وزیر به عنوان جانشینان شاه، کشور را اداره می‌کرد و گاهی فرماندهی سپاه را در جنگ به عهده می‌گرفت.
 ب: وزیران با تدبیر و علاقه‌مند به عمران و آبادانی، به رشد شهرنشینی کمک کردند.
 ج: وزیران با مدارا و اجتناب از تنگ‌نظری، امنیت و آسایش کامل را برای فعالیت عالمان پیرو ادیان دیگر فراهم کردند.
 د: دیوان وزارت که وزیر را در رأس آن قرار داشت به شکوهمندی بی‌نظیری رسید.

- ۱) سلجوقیان - ساسانیان - سامانیان - آل‌بویه   ۲) ساسانیان - سامانیان - آل‌بویه - سلجوقیان
 ۳) آل‌بویه - سلجوقیان - طاهریان - سلجوقیان   ۴) ساسانیان - ایلخانیان - غزنویان - طاهریان

سراسری - انسانی - ۱۴۰۳ اردیبهشت

۶۰ همزمان با دوره حکومت مستنصر خلیفه فاطمی در مصر، کدام رویدادها در دیگر نقاط جهان اسلام رخ داده است؟
 الف: محمود غزنوی بسیاری از علما و مردم شهری را به بهانه اسماعیلی بودن به قتل رساند.
 ب: طغرل سلجوقی، بغداد را از تسلط آل‌بویه شیعی مذهب به در آورد.
 ج: صلیبی‌ها با پیروزی در نخستین جنگ صلیبی، بر بیت‌المقدس دست یافتند.
 د: آل‌بارسلان در ملازگرد، امپراتور روم شرقی را درهم شکست.

- ۱) الف و ب   ۲) ب و د   ۳) ج و د   ۴) الف و ج

سراسری - انسانی - ۱۴۰۲ تیرماه

۶۱ کدام مورد، درخصوص شهر و شهرنشینی در تاریخ ایران دوره اسلامی تا قبل از روی کار آمدن سلجوقیان، درست است؟

- ۱ مسجد و بازار در بخش ریض قرار داشت.
- ۲ شهرها دارای سه بخش، ارگ، شارستان و شهر بیرونی بودند.
- ۳ رونق شهرنشینی به رشد چشمگیر صنعت و تجارت منجر شد.
- ۴ رشد شهرنشینی، استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم را در پی داشت.

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

۶۲ کدام گزینه، از دلایل ضعف و زوال حکومت سلجوقیان پس از مرگ ملکشاه و خواجه نظامالملک توسی نیست؟

- ۱ هجوم اقوام مهاجم و از دست رفتن ماوراءالنهر
- ۲ قدرت‌یابی اتابکان در نواحی زیر سلطه سلجوقیان
- ۳ مبارزات اسماعیلیان و رقابت و کشمکش بر سر قدرت
- ۴ مهاجرت قبایل ترک به آسیای صغیر و تغییر وضعیت سیاسی این ناحیه

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

سوال ۳

درس دوازدهم : فرهنگ و هنر در عصر مغول

۶۳ کدام مورد درباره خانقاه و جایگاه آن در تاریخ ایران دوران اسلامی، درست است؟

- ۱ از قرن هفتم هجری به بعد، گرایش مردم به خانقاه بیشتر شد و قدرت شیوخ صوفی افزایش یافت.
- ۲ گسترش خانقاه با توسعه زمینداری خاصه و خشونت و سخت‌گیری سیاسی در پیوند مستقیم بود.
- ۳ محل تجمع پیروان صوفیه مانند مشعشعیان بود و در اثر حمله مغول، روند گسترش آن متوقف شد.
- ۴ نوعی زیارتگاه بود و از نظر پژوهشی یک منبع دست اول غیرنوشتاری دست‌ساخته انسان به شمار می‌آید.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۶۴ یک محقق درصدد پژوهش درباره دو موضوع الف و ب است. اگر در سه متن تاریخ گزیده، تاریخ جهانگشا و جامع‌التواریخ اخبار مربوط به این رویدادها ثبت شده باشد، کدام متن(ها) در نزدیک‌ترین فاصله زمانی ممکن به رویدادها نوشته شده است؟

الف: پایان کار آخرین نظامیه در بغداد
ب: فتح قلعه‌های اسماعیلیه در موج دوم حمله مغول

- ۱ الف: تاریخ جهانگشا - ب: جامع‌التواریخ
- ۲ الف: تاریخ گزیده - ب: تاریخ جهانگشا
- ۳ الف و ب: تاریخ جهانگشا
- ۴ الف و ب: جامع‌التواریخ

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

۶۵ شاهنامه مصور مشهور به دموت، از دوره‌ی کدام سلسله در ایران به یادگار مانده است؟

- ۱ زندیان
- ۲ صفویان
- ۳ تیموریان
- ۴ ایلخانان

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

درس سیزدهم: تحولات سیاسی و اقتصادی در عصر صفوی سوال

۶۶ کدام گزینه، درباره‌ی جدا شدن قندهار و الحاق مجدد آن به خاک ایران در دوره‌ی صفوی درست است؟

- ۱ در دوره‌ی شاه صفی از ایران جدا شد و شاه عباس دوم آنرا به خاک ایران بازگرداند.
- ۲ در دوره‌ی سلطان محمد خدابنده از ایران جدا شد و شاه صفی بار دیگر آنرا به خاک ایران ضمیمه کرد.
- ۳ در دوره‌ی شاه صفی، ایران تسلط خود را بر قندهار از دست داد و شاه سلیمان موفق شد آنرا به قلمرو ایران بازگرداند.
- ۴ در دوره‌ی کوتاه سلطنت اسماعیل دوم از تسلط ایران خارج شد و محمد خدابنده آنرا به قلمرو ایران ملحق کرد.

سراسری-انسانی-۹۹

۶۷ کدام پادشاه صفوی، با اتخاذ تدابیر و سیاست‌های مناسب داخلی و خارجی، پایه‌های حکومت صفویان را تثبیت و تحکیم نمود؟

- ۱ شاه عباس اول
- ۲ شاه عباس دوم
- ۳ شاه سلیمان
- ۴ شاه تهماسب

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۶۸ هر یک از موقعیت‌های زیر، به ترتیب، توصیف اوضاع تجاری در کدام دوره تاریخی پس از اسلام است؟

- الف) تجارت خارجی به طور چشمگیری رشد کرد.
- ب) زمینه توسعه تجارت بین‌المللی فراهم آمد.
- ج) تجارت بین‌المللی رشد فراوانی یافت.

- ۱ سلجوقیان - مغولان و تیموریان - صفویان
- ۲ مغولان و تیموریان - سلجوقیان - صفویان
- ۳ سلجوقیان - صفویان - مغولان و تیموریان
- ۴ صفویان - مغولان - تیموریان

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۶۹ هر یک از عبارات زیر، به ترتیب، توصیف کدام فرمانروای ایران است؟

- الف) از نقاشان و هنرمندان چیره‌دست زمان خود بود.
- ب) برای پیشرفت فعالیت‌های بخش کشاورزی، قوانین مالیاتی را اصلاح کرد.
- ج) دوره ۴۲ ساله حکومت او را، عصر اقتدار و شکوفایی ایران توصیف کرده‌اند.
- د) در اواخر حکومت وی، سپاه ایران، بصره را تصرف کرد.

- ۱ ناصرالدین شاه قاجار - غازان خان - شاهرخ تیموری - شاهرخ افشار
- ۲ تهماسب اول صفوی - غازان خان - عباس اول صفوی - کریم‌خان زند
- ۳ تهماسب اول صفوی - شاهرخ تیموری - کریم‌خان زند - نادرشاه افشار
- ۴ ناصرالدین شاه قاجار - شاهرخ تیموری - عباس اول صفوی - شاهرخ افشار

سراسری-انسانی-۱۴۰۴-تیرماه

۷۰ دوره حکومت کدام پادشاهان، به ترتیب در عصر «ساسانی» و «صفوی»، دوره تثبیت به شمار می‌رود؟

- ۱ خسرو انوشیروان - تهماسب یکم
- ۲ شاپور یکم و شاپور دوم - تهماسب یکم
- ۳ خسرو انوشیروان - عباس اول
- ۴ شاپور یکم و شاپور دوم - عباس اول

سراسری-انسانی-۱۴۰۴-تیرماه

۷۱) کدام مورد درباره انواع زمین‌های دوره صفوی درست است؟
 الف) عواید اراضی خاصه برای کاهش توان ایلات قزلباش مورد استفاده قرار گرفت.
 ب) بخشی از درآمد اراضی خاصه و خصوصی در خدمت رونق هنر و معماری قرار می‌گرفت.
 ج) اراضی ممالک و خصوصی قابلیت تبدیل شدن به اراضی وقفی را داشتند.
 د) عباس اول با استفاده از درآمد اراضی خاصه و دیوانی، حقوق سپاه جدید را تأمین می‌کرد.

- ۱ - ج - د   ۲ - الف - ب   ۳ - الف - د   ۴ - ب - ج

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۳

۷۲) کدام موارد درباره جایگاه و نقش زنان در تاریخ ایران دوره اسلامی، درست است؟
 الف: نفوذ زنان طبقه فرودست در عرصه‌های اجتماعی و فرهنگی افزایش یافت. (دوره مغول تیموری)
 ب: زنان ثروتمند بخشی از ثروت خود را وقف اداره مساجد پایتخت کردند. (دوره صفوی)
 ج: اعضای حرمسرا در اداره امور حکومت دخالت می‌کردند. (دوران ضعف و انحطاط صفویه)
 د: زنان حرمسرا نفوذ زیادی در بیرون داشتند. (دوره قاجار)

- ۱ - الف - ب   ۲ - الف - د   ۳ - ب - ج   ۴ - ج - د

سراسری-انسانی-۱۴۰۳ اردیبهشت

۷۳) در کدام مورد، مقایسه درستی میان روش خواجه نظام‌الملک توسی ۱ و شاه عباس اول صفوی ۲ برای تقویت قدرت حکومت / دولت مرکزی صورت گرفته است؟

- ۱) روش ۱ اداری و روش ۲ نظامی بود.
 ۲) هر دو ترکیبی از روش‌های نظامی - اداری را به کار بردند.
 ۳) اساس هر دو روش بر توسعه کشاورزی و تجارت استوار بود.
 ۴) روش ۱ زمینداری اقطاع و روش ۲ زمینداری خاصه را ابداع کردند.

سراسری-انسانی-۱۴۰۲ تیرماه

۷۴) کدام موارد درباره اتحادیه قبیله‌ای آق‌قویونلو درست است؟
 الف) اتحادیه‌ای از ترکمانان بود و در قرن ۹ ه.ق، در زمان جانشینان شاهرخ بر غرب و مرکز ایران حاکم شد.
 ب) پیش از روی کار آمدن اتحادیه قراقویونلو قدرت گرفت و بر نواحی غربی و مرکزی ایران مسلط شد.
 ج) در آغاز سده دهم بر قسمت‌هایی از غرب و جنوب ایران حاکم بود و در زمان آغاز کار اسماعیل صفوی به نهایت ضعف رسیده بود.
 د) در نیمه دوم قرن ۹ ه.ق شکل گرفت و برخلاف قراقویونلوها، در تمام دوران حیات خود با رهبران طریقت صفوی روابطی دوستانه داشت.

- ۱ - الف و ج   ۲ - الف و د   ۳ - ب و ج   ۴ - ب و د

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

۷۵) کدام پادشاه صفوی، به دلیل عدم تعادل روحی، فرمان قتل امام قلی‌خان حاکم فارس را داد؟

- ۱ - شاه صفی   ۲ - شاه سلیمان   ۳ - شاه سلطان حسین   ۴ - شاه عباس دوم

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۱

سوال ۴

درس چهاردهم : اروپا در قرون وسطا

۷۶ کدام گزینه درباره تاریخ مکاتب نقاشی در ایران درست است؟

- ۱ مکتب قزوین در فاصله سال‌های ۹۳۰ تا ۹۸۵ ق تأسیس شد و جلال‌الدین میرک و میرعلی هروی از بزرگان آن بودند.
- ۲ مکتب اصفهان در دوره تثبیت قدرت سلسله صفوی، تأسیس شد و زندگی روزمره از موضوعات آن بود.
- ۳ مکتب هرات در اواخر قرن هشتم هجری تأسیس شد و در اوایل قرن دهم به شکوفایی و رونق رسید.
- ۴ مکتب شیراز قبل از مکتب هرات شکل گرفت و پس از مکتب اصفهان به اوج زیبایی رسید.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۷۷ در مقایسه وضعیت علمی در ایران دوره صفوی و اروپا در محدوده سال‌های ۱۰۰۰ تا ۱۳۰۰ میلادی، کدام مورد درست است؟

- ۱ در ایران معارف مذهبی گسترش یافت اما در اروپا الهیات مسیحی رونق خود را از دست داد.
- ۲ در هر دو دوره به علوم تجربی توجه چندانی نمی‌شد اما معارف مذهبی و الهیات گسترش و رونق یافت.
- ۳ در هر دو دوره متون کهن پزشکی متعلق به سده‌های پیشین مانند شفاء ابوعلی سینا تدریس می‌شد.
- ۴ در اروپا سبک تحقیق ریاضی بنیان گذاشته شد اما در ایران به علوم ریاضی و مهندسی توجه چندانی نمی‌شد.

سراسری-انسانی-دی ۱۴۰۱

۷۸ با در نظر گرفتن زمان وقوع رویدادها و دوره زندگی افراد، احتمال وقوع کدام موقعیت وجود دارد؟

- ۱ وحشی بافقی، خود شاهد انتقال پایتخت صفویان از قزوین به اصفهان بوده است.
- ۲ شیخ بهائی، خبر قتل امام قلی‌خان حاکم فارس را با واسطه چند منبع شنیده است.
- ۳ محتشم کاشانی، جدا شدن قندهار از ایران در دوره شاه صفی را دیده یا خبر آن را شنیده است.
- ۴ غیاث‌الدین خواندمیر، اخبار کشته شدن شیبک‌خان ازبک و شکست ایران در چالدران را شنیده است.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۷۹ ویژگی‌های شاخص دو مسجد شیخ لطف‌الله و مسجد جامع عباسی (مسجد امام) کدام است؟

- ۱ شکوه و عظمت و کاربردهای متنوع آن‌ها
- ۲ هماهنگی رنگ‌ها و طراحی بی‌نظیر آن دو مسجد
- ۳ عظمت بنای این دو مسجد اعجاب‌آور و تحسین‌برانگیز است.
- ۴ کاشی‌کاری هنرمندانه که تحسین و شگفتی هر بیننده‌ای را برمی‌انگیزد.

سراسری-انسانی-۱۴۰۰

سوال ۱۰

درس پانزدهم : قرون وسطا

۸۰ در یک مطالعه تطبیقی، کدام موارد درباره اراضی «اقطاع» و «فتوودال - واسالی اروپا» درست است؟

- ۱ گسترش نامنی و ضعف پادشاهان منجر به شکل‌گیری این شیوه از مالکیت زمین شد.
- ۲ بخشی از املاک و اراضی آباد متعلق به پادشاه یا فتوودال واگذار می‌شد.
- ۳ زمین در برابر دریافت خدمات نظامی و غیرنظامی واگذار می‌شد.
- ۴ اراضی بایر را برای ایجاد عمران و آبادانی واگذار می‌کردند.

سراسری-انسانی-۱۴۰۴-تیرماه

۸۱) کدام موارد درباره ساختار حکومت در پادشاهی شارلمانی، درست است؟
 الف) حکومت نیمه مستقل فئودال‌ها شبیه نظام ملوک طوایفی اشکانی بود.
 ب) در اداره مناطق مختلف، از الگوی امپراتوری روم استفاده می‌شد.
 ج) بخش نظارتی آن، شبیه الگوی ایران در دوره داریوش اول هخامنشی بود.
 د) بخش نظارتی آن، برگرفته از نظام اداری کومس در دوره جمهوری رم بود.

۴ الف - د

۳ ب - د

۲ ب - ج

۱ الف - ج

سراسری-انسانی-اردیبهشت ۱۴۰۴

۸۲) کدام موارد درباره مقایسه نتایج و پیامدهای حمله مغول به ایران و تهاجم ژرمن‌ها به قلمرو امپراتوری روم غربی درست است؟

الف) نتیجه درازمدت هر دو، فروپاشی زندگی روستایی و رکود فعالیت‌های تجاری بود.
 ب) هر دو ساختار اجتماعی و فرهنگی را رو به زوال بردند و باعث تغییرات اساسی در قشربندی اجتماعی شدند.
 ج) پیامدها و تأثیرات هر دو بر زندگی روستایی و اقتصاد کشاورزی کاملاً متفاوت بود.
 د) حمله ژرمن‌ها و موج اول حمله مغول، سبب افول و رکود شهرنشینی شد.

۴ ج - د

۳ الف - ب

۲ الف - د

۱ ب - ج

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۸۳) کدام موارد از رویدادها و تحولات انگلستان در قرن ۱۳ میلادی است؟
 الف) همراهی با پاپ بر سر انتصاب اسقف‌ها
 ب) به وجود آمدن مجلس (پارلمان)
 ج) تشکیل ارتش منظم دائمی و تقویت حکومت مرکزی
 د) اختلاف با پاپ بر سر اعطای حلقه و عصای اسقفی

۴ ب و ج

۳ ب و د

۲ الف و ب

۱ ج و د

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۳

۸۴) کدام موارد درباره روم شرقی، درست است؟
 الف) در دوره حکومت ساسانیان شکل گرفت و در دوره جانشینان شاهرخ تیموری سقوط کرد.
 ب) کلیسای قسطنطنیه بر امور دینی قلمرو آن سلطه داشت و مردم حق داشتن عقاید مخالف با آن را نداشتند.
 ج) در قرن هفتم میلادی یکی از شهرهای مسیحی‌نشین آن به نام ایلینا از سلطه امپراتوری خارج شد.
 د) با از دست رفتن اسکندریه، نیروی دریایی امپراتوری ضعیف شد و شهر ایلینا از دست رفت.

۴ الف - ب

۳ ج - د

۲ ب - د

۱ الف - ج

سراسری-انسانی-تیرماه ۱۴۰۳

۸۵) کدام مورد دربارهٔ زمان وقوع رویدادهای زیر، درست است؟

الف: پایان حکومت شاهرخ تیموری
 ب: تسلط عثمانی‌ها بر قسطنطنیه و پایان کار بیزانس
 ج: پایان فرمانروایی مسلمانان بر اندلس

۲ ب و ج قبل از الف روی داده است.

۱ ب و ج پس از الف روی داده است.

۴ ج قبل از الف و ب پس از آن روی داده است.

۳ ب قبل از الف و ج پس از آن روی داده است.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۸۶) کدام مورد دربارهٔ کومس یا کُنت، درست است؟

۱) در روم باستان، مأمور ویژه امپراتور بود و بر عملکرد مقامات ایالتی نظارت می‌کرد.

۲) یک نهاد اداری متعلق به دوره جمهوری رم بود و در قرون میانه، شارل بزرگ آن را احیا کرد.

۳) میراث روم باستان بودن و به مقامات زیردست کنسول‌ها اشاره داشت که قلمرو روم را اداره می‌کردند.

۴) نهاد اداری متعلق به امپراتوری روم باستان بود و فرانک‌ها برای اداره مناطق مختلف امپراتوری خود آن را احیا کردند.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

اختلاف پاپ و امپراتور مقدس روم در سده‌های ۱۱ و ۱۲ میلادی بر سر کدام موضوع بود؟

۸۷

- ۱ اقدام امپراتور برای تأسیس دانشگاه و مراکز آموزش عالی
- ۲ استفاده کلیسا از حربه تفتیش عقاید و مجازات متهمان
- ۳ انتصاب اسقف‌ها و اعطای حلقه و عصای اسقفی
- ۴ حمایت‌های امپراتور از مخالفان عقیدتی کلیسا

سراسری-انسانی-۱۴۰۲- تیرماه

در مقایسه وضعیت علمی در ایران دوره صفوی و اروپا در محدوده سال‌های ۱۰۰۰ تا ۱۳۰۰ میلادی، کدام مورد درست است؟

۸۸

- ۱ در ایران معارف مذهبی گسترش یافت اما در اروپا الهیات مسیحی رونق خود را از دست داد.
- ۲ در هر دو دوره به علوم تجربی توجه چندانی نمی‌شد اما معارف مذهبی و الهیات گسترش و رونق یافت.
- ۳ در هر دو دوره متون کهن پزشکی متعلق به سده‌های پیشین مانند شفاء ابوعلی سینا تدریس می‌شد.
- ۴ در اروپا سبک تحقیق ریاضی بنیان گذاشته شد اما در ایران به علوم ریاضی و مهندسی توجه چندانی نمی‌شد.

سراسری-انسانی-دی-۱۴۰۱

در کدام گزینه، وضعیت زندگی سرف‌ها در دوره‌ی حاکمیت نظام فئودالیسم در اروپای قرون وسطا، به درستی توصیف شده است؟

۸۹

- ۱ صاحبان مزارع کوچک و خارج از محدوده اقتدار فئودال‌ها بودند.
- ۲ افراد حاشیه‌نشین شهرهای آن دوره بودند و زندگی سختی داشتند.
- ۳ آن‌ها حق ترک مزرعه و املاک ارباب خود و رفتن به جای دیگر را نداشتند.
- ۴ در شرایط سخت می‌توانستند مزرعه و املاک ارباب خود را ترک و به شهرها مهاجرت کنند.

سراسری-انسانی-۹۹

سوال ۶

درس شانزدهم : رنسانس

کدام مورد درباره مخالفان باورها و رسوم کلیسای کاتولیک (رم) درست است؟

۹۰

- الف: انسان فقط برای خدمت به خداوند خلق شده است.
ب: شخص گناهکار در برابر کشیش به گناه خود اعتراف می‌کرد و خواهان بخشش (آمرزش) می‌شد.
- ۱ اومانیزم در تقابل با الف قرار داشت و مارتین لوتر به نقد و نفی ب پرداخت.
  - ۲ مذهب پروتستان در تقابل با الف بود و اومانیزم‌ها و پادشاهان در برابر ب ایستادند.
  - ۳ عمده‌ترین مخالفان هر دو، منتقدانی بودند که خارج از کلیسا پرورش یافته بودند.
  - ۴ انسان‌گرایان با تبعیت از یونان باستان به نقد و نفی الف و ب پرداختند.

سراسری-انسانی-۱۴۰۳- اردیبهشت

در جنبش اصلاح دین در اروپا طی سده‌های ۱۴ تا ۱۷ میلادی، انسان‌گرایان به کدام اقدامات و برنامه‌های کلیسا انتقاد داشتند؟

۹۱

- ۱ دخالت کلیسا در امور سیاسی - آموزه‌های کلیسا درباره انسان و خدا
- ۲ برخی ناهنجاری‌های اخلاقی کشیشان - دخالت کلیسا در امور سیاسی
- ۳ آموزه‌های کلیسا درباره انسان و خدا - شیوه تعلیم و تربیت و محتوای آموزشی در مدارس و دانشگاه
- ۴ شیوه تعلیم و تربیت و محتوای آموزشی در مدارس و دانشگاه - برخی ناهنجاری‌های اخلاقی کشیشان

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۹۲ در کدام گزینه، عوامل مؤثر بر رشد اندیشه‌ی ملی‌گرایی (ناسیونالیسم) در اروپا در عصر جدید و دوره‌ی معاصر به درستی بیان شده است؟

- ۱ نهضت پروتستان، انقلاب کبیر فرانسه
- ۲ آغاز و گسترش رقابت‌های استعماری، انقلاب کبیر فرانسه
- ۳ نهضت پروتستان، تشدید رقابت‌های استعماری در قرن ۱۹
- ۴ اکتشافات جغرافیایی، گسترش استعمار و ظهور انقلاب صنعتی

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۹۳ کدام ادیب بزرگ عصر رنسانس برای نخستین بار به زبان ایتالیایی جنبه ادبی داد؟

- ۱ دانته
- ۲ پترارک
- ۳ راجر بیکن
- ۴ میکل‌آنژ

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۹۴ کدامیک از مشهورترین نقاشان ایتالیایی و از نوابغ تاریخ هنر جهان، تابلوی شام آخر را به تصویر کشیده است؟

- ۱ رافائل
- ۲ رامبراند
- ۳ میکل‌آنژ
- ۴ داوینچی

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

۹۵ در ماجرای درگیری و اختلاف مارتین لوتر و پاپ، شاهزادگان آلمانی چه موضعی اتخاذ کردند؟

- ۱ موضع بی‌طرفی اتخاذ کردند و از امپراتور خواستند مشکل را بدون جنگ حل کند.
- ۲ از امپراتور مقدس روم خواستند لوتر را تحویل کلیسای کاتولیک دهد.
- ۳ در برابر پاپ و امپراتور مقدس روم از لوتر حمایت کردند.
- ۴ با امپراتور مقدس روم، علیه پاپ و لوتر متحد شدند.

کنکورهای خارج از کشور-سراسری-انسانی

- ۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
ج) سیاست‌نامه‌ی خواجه نظام‌الملک طوسی وزیر مقتدر سلجوقی از برجسته‌ترین آثار محسوب می‌شود که مربوط به قرن نهم هجری است.
- ۲ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. همه‌ی موارد غلط است. تک‌نگاری از دوره‌ی تیموریان به بعد مرسوم شد در این نوع تاریخ‌نگاری مؤلفان عموماً به اشاره‌ی فرمانروا، تاریخ زندگی او را به صورت متمرکز و ویژه‌ی مورد توصیف و ثبت و ضبط قرار می‌دادند.
- ۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تک‌نگاری، از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد. سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی، از دوره مغولان رواج و رونق بسیاری یافت. پس، گزینه ۱ صحیح است.
- ۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
کتاب تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ غزنویان از مشهورترین تاریخ‌های سلسله‌ای است.
- ۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مطالعه‌ی آثار شفاهی کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های مختلف اجتماعی در دوره‌های مختلف می‌کند.
- ۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تاریخ سیستان در موضوع تاریخ سیستان از ایام قدیم تا سال ۷۲۵ ق از مؤلفی ناشناخته است. رد گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۱: فارسنامه اثر ابن بلخی است که در ارتباط با تاریخ و جغرافیای فارس است.
گزینه‌ی ۲: تاریخ رویان تألیف اولیاءالله آملی درباره‌ی تاریخ سرزمین رویان از قدیمی‌ترین ایام تا ۷۶۴ ق است.
گزینه‌ی ۴: کتاب حدود العالم؛ نخستین کتاب جغرافیایی با زبان فارسی است نه تاریخ محلی.
- ۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منظومه‌های تاریخی و دینی که زبان آن پرشور و حماسی است، در سراسر تاریخ ادب فارسی نمونه‌های فراوانی دارد. شاهنامه‌ی حکیم ابوالقاسم فردوسی یکی از شناخته‌شده‌ترین منظومه‌های حماسی و تاریخی زبان فارسی است.
- ۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. انقلاب مشروطه تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی و به ویژه نقش مردم جلب کرد. این بینش در کتاب تاریخ بیداری ایرانیان نوشته‌ی میرزا محمد ناظم‌الاسلام کرمانی پدیدار شده است.
هرودت به منظور نگارش کتاب تاریخ خود، به مصر، فینیقیه و جاهای دیگر سفر، و شرایط طبیعی و اقلیمی آن سرزمین‌ها را بررسی کرده است. در نقد روایت‌کننده، تعیین فاصله‌ی زمانی و مکانی بین راوی و خبر حائز اهمیت است تا معلوم شود، روایت‌کننده خود مستقیماً شاهد وقوع رویدادی بوده و یا خبر آن را از دیگران نقل کرده است. ارزش و اعتبار خبری که راوی آن، خود، به طور مستقیم شاهد رویداد بوده به مراتب از خبری که روایت‌کننده آن را از دیگران نقل کرده بیشتر است.
- ۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پژوهشگر ویژگی‌های روایت‌کننده مانند محل تولد و زندگی، گرایش فکری، مذهبی، سیاسی و علمی راوی را بررسی می‌کند و به تعیین فاصله‌ی زمانی و مکانی بین راوی و خبر می‌پردازد.
امروزه با پیشرفت علوم تجربی، به ویژه علوم‌ی مانند شیمی، زیست‌شناسی، فیزیک و پزشکی و ابداع روش‌ها و ابزارهای مدرن، نقش به‌سزایی در تعیین اصالت اسناد و اخبار تاریخی ایفا می‌کند.

۱۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح عبارات نادرست:

(الف) تاریخ طبری، یک تاریخ عمومی است که به روش روایی و در قالب سال‌شماری نوشته شده است. (در روش سال‌شماری، حوادث به ترتیب زمان وقوع نوشته می‌شوند. مثلاً طبری در ذیل حوادث سال ۶۱ ق، وقایع محرم و عاشورا را گزارش می‌کند.)
(ب) تاریخ، از جمله عمومی است که در عصر ایلخانان و تا حدودی دوره تیموریان رواج و پیشرفت چشمگیری داشت و کتاب‌های تاریخی به جا مانده از دوران مذکور به زبان فارسی، در زمره بهترین تاریخ‌نگاری‌های جهان اسلام تا آن زمان به حساب می‌آیند.

۱۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

(الف) بیشتر مورخان دوران اسلامی به تنظیم، ثبت و نگارش وقایع می‌پرداختند و توجه چندانی به بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی نداشتند. این مورخان بیشتر به بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان می‌پرداختند و به مسائل اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت چندانی نمی‌دادند.

(ب) برخی از وقایع‌نویسان به عنوان منشی در خدمت شاهان و حاکمان بودند و آنان را در مسافرت‌ها و جنگ‌ها همراهی می‌کردند. بعضی از مورخان درباری به اسناد دولتی دسترسی داشتند و می‌توانستند از آنها برای ثبت و نگارش رویدادها استفاده کنند.

یکی از کارهای مورخان در نقد روایت‌کننده، تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر است تا معلوم شود، روایت‌کننده خود مستقیماً شاهد وقوع رویدادی بوده و یا خبر آن را از دیگران نقل کرده است.

(ج) مورخان سنتی، آثار خود را غالباً با خصوصیات ادبی تألیف می‌کردند و این مربوط به روش تاریخ‌نگاری آنها است که همراه با زبان دشوار تکلف بوده است.

۱۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت‌های نادرست:

(ب) هنر ایرانی با هنر و معماری اروپایی تلفیق شد.

(ج) جنگ‌های داخلی افول هنر را در پی داشت و نه فروپاشی.

۱۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مسعودی در کتاب مروج الذهب به سبک تاریخ‌نگاری تحلیلی و روش موضوع‌محوری کتاب خود را نگاشته است.

۱۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. یکی از کارهای مورخان در نقد (سنجش اعتبار) روایت‌کننده، تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر است تا معلوم شود، روایت‌کننده خود مستقیماً شاهد وقوع رویدادی بوده و یا خبر آن را از دیگران نقل کرده است.

۱۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مسعودی برای بررسی درستی و یا نادرستی برخی اخبار و گزارش‌های تاریخی به مسافرت می‌رفت و از نزدیک مکان رویدادها را مورد مطالعه قرار می‌داد.

۱۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیش‌ترین اسناد باقی‌مانده از سلسله‌های حاکم بر ایران مربوط به دوران پهلوی است.

۱۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در برخی از مناطق شبه‌جزیره عربستان، مانند یثرب، یمن و طائف، کشاورزی وجود داشت. (وجه اشتراک ۲ و ۳)

مکه که بر سر راه یمن به شام قرار داشت، مرکز اصلی بازرگانی به شمار می‌رفت و سران قریش از طریق تجارت با شام و دیگر سرزمین‌های اطراف شبه‌جزیره عربستان، سود سرشاری کسب می‌کردند. طائف شهری ثروتمند در نزدیکی مکه بود و بزرگان و اشراف آنجا، روابط اقتصادی گسترده‌ای با سران قریش داشتند (وجه اشتراک ۱ و ۳).

- ۱۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
* آیات قرآن، کتاب‌های سیره و منابع حدیثی به برخی از خصوصیات و رفتارهای منافقان مدینه اشاره کرده‌اند.
* پیامبر اکرم سه سال پس از بعثت، به فرمان خداوند دعوت خود را آشکار و عمومی کرد: «آنچه را دستور داری، آشکار کن و از مشرکان روی بگردان» (سوره حجر، آیه ۹۴)
* وضعیت اجتماعی و فرهنگی مردمانی که حضرت محمد در میان آنان مبعوث شد، دارای ویژگی خاصی بود که قرآن از آن با صفت «جاهلی» یاد کرده است. «جاهلی» و «جاهلیت» در اینجا مترادف با نادانی و فقدان علم و معرفت نیست، بلکه دلالت بر فرهنگ و اخلاق خشن، گستاخ و کینه‌جویی دارد که از خلق و خوی تند و سرکش اعضای آن جامعه سرچشمه می‌گرفت و تعصب قبیله‌ای و پیروی کورکورانه از اجداد قبیله در آن جامعه، جایگزین تعقل، منطق و بردباری شده بود.
- ۱۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «آنچه را دستور داری آشکار کن و از مشرکان روی بگردان». (حجر: آیه ۹۴). پس، گزینه ۴ صحیح است.
- ۲۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قبیله قریش به سبب در اختیار داشتن اداره کعبه و برقراری رابطه تجاری با سرزمین‌های دور و نزدیک، قدرت و نفوذ سیاسی قابل توجهی در میان قبایل دیگر داشت؛ اما این قدرت و نفوذ را نمی‌توان به منزله حکومتی پایدار شمرد؛ زیرا متکی به تشکیلات سیاسی، اداری و نظامی منظم و منسجمی نبود و ثبات لازم را نداشت.
- ۲۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از آنجایی که مرجع سیاسی قدرتمندی در یثرب وجود نداشت تا به اختلاف‌ها رسیدگی کند و مانع دشمنی شود، هرگاه جنگی میان دو یا چند قبیله پیش می‌آمد، برای مدت طولانی ادامه می‌یافت.
- ۲۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
الف: هرگاه جنگی میان دو یا چند قبیله در یثرب پیش می‌آمد، برای مدتی طولانی ادامه می‌یافت. مورخان و سیره‌نویسان به رقابت و درگیری‌های پی‌پی اوس و خزرج در آن شهر اشاره کرده‌اند.
ج: سیره ابن‌هشام درباره پیمان عقبه اول و عقبه دوم که پیمان برادری رسول خدا با اهالی یثرب است، در جلد دوم سیره خود آورده است.
- ۲۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. هنگامی که رسول خدا تصمیم به محاصره یهودیان بنی‌نضیر گرفت، عبدالله بن ابی، سردسته منافقان، یهودیان را تشویق به مقاومت کرد و به آنان وعده یاری داد.
به نظر هیچ‌کدام از گزینه‌ها درست نیست چرا که حتی در گزینه ۲ به جای بنی‌نضیر، بنی‌قریظه آورده است.
- ۲۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تغییر قبله‌ی مسلمانان از بیت‌المقدس به سوی مکه، یکی دیگر از اقداماتی بود که به فرمان الهی و در پی بهانه‌جویی یهودیان انجام گرفت.
- ۲۵ گزینه ؟ پاسخ صحیح است.
- ۲۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در سال سیزدهم بعثت، هفتاد تن از بزرگان آن شهر در عقبه، پیمان عقبه دوم را با پیامبر (ص) منعقد کردند که به موجب آن، اهالی یثرب تعهد کردند از پیامبر اسلام (ص) و یارانش چون کسان خویش پشتیبانی کنند و رسول خدا را در برابر دشمنانش یاری دهند.
توضیح: فراهم کردن زمینه گسترش اسلام در یثرب (گزینه ۴)، نتیجه‌ی پیمان عقبه‌ی اول است.
- ۲۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. عثمان بن عفان (خلیفه‌ی سوم) روش متفاوتی نسبت به خلفای پیش از خود در پیش گرفت. او حکم بن ابی العاص را که پیامبر به طائف تبعید کرده بود، به مدینه بازگرداند.

- ۲۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. امام علی (ع) به منظور دفع سرکشی‌ها و آشوبگری‌هایی که اشراف بنی‌امیه نقش مهمی در ایجاد آن داشتند، مرکز خلافت را از مدینه به کوفه منتقل کرد.
- ۲۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
- سال ۱۱ تا ۱۳ هـ.ق: خلافت ابوبکر
  - سال ۲۳ تا ۳۵ هـ.ق: خلافت عثمان بن عفان
  - سال ۴۱ تا ۱۳۲ هـ.ق: خلافت بنی‌امیه
  - سال ۱۳ تا ۲۳ هـ.ق: خلافت عمر بن خطاب
  - سال ۳۵ تا ۴۰ هـ.ق: خلافت امام علی (ع)
- خلفای اموی، بیت‌المال مسلمانان را همچون خزانه می‌دانستند و در توزیع درآمدهای عمومی، بیشتر منافع شخصی، خاندانی، قبیله‌ای و قومی خود را در نظر داشتند. برای مثال، امویان شیوه توزیع مساوی عطایا میان مسلمانان را که علی (ع) بنا نهاده بود، تغییر دادند و سهم به مراتب کمتری برای مسلمانان غیرعرب (موالی) در نظر گرفتند.
- ۳۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:
- گزینه ۱: روی کار آمدن خاندان‌های مسلمان دیگر باعث ضعف سیاسی و نظامی و انحطاط مسلمانان اندلس شد.
- گزینه ۳: عبدالرحمن بن معاویه، از نوادگان هشام‌بن عبدالملک بود.
- گزینه ۴: مسیحیان به تدریج به فرمانروایی مسلمانان پایان دادند.
- ۳۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. یکی از اقدام‌های برجسته‌ی امویان، توسعه‌ی نیروی دریایی و گسترش فتوحات در دریا بود. معاویه این اقدام را به منظور فتح جزایر دریای مدیترانه و پایان دادن به حاکمیت مطلق رومیان بر آن دریا انجام داد.
- ۳۲ گزینه ؟ پاسخ صحیح است.
- ۳۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پس از امام سجاد (ع)، امامان شیعه، عمده‌ی کوشش خود را بر ترویج اسلام، مبارزه با جریان‌های فکری منحرف و تربیت شاگردان توانمند متمرکز کردند و منظومه‌ای از معارف اسلامی با عنوان «مکتب اهل بیت» به وجود آوردند. رد گزینه‌ها:
- گزینه ۳: امام حسین (ع) در کوتاه مدت با سلب مشروعیت از حکومت غاصبانه بنی‌امیه سبب ایجاد این مورد شد.
- گزینه ۴: امام سجاد (ع) با جلوگیری از ورود پیروان مکتب اهل بیت به درگیری‌های بی‌حاصل، مانع نابودی شیعیان شدند.
- ۳۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منصور در تاریخ ۱۳۶ - ۱۵۸ ق به خلافت رسید. هارون‌الرشید در تاریخ ۱۷۰ - ۱۹۳ ق به خلافت رسید. مأمون در تاریخ ۱۹۸ - ۲۱۸ قمری به خلافت رسید.
- ۳۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. عوامل شکل‌گیری و گسترش علم کلام:
- (۱) حضور پیروان ادیان دیگر از جمله یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان در کنار مسلمانان، موجب شد که پیروان اسلام برای دفاع از باورهای دینی خود در برابر عقاید غیراسلامی، به علوم عقلی و به خصوص علم کلام توجه نشان دهند.
- (۲) بروز اختلافات دینی در میان مسلمانان و شکل‌گیری فرقه‌ها و مذاهب مختلف اسلامی به گسترش علم کلام کمک کرد.
- ۳۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اعراب مسلمان در قادسیه سپاه ایران را به سختی شکست دادند و تیسفون پایتخت پرآوازه ساسانیان را پس از مدتی محاصره، تسخیر کردند.
- ۳۷ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. یکی از اقدام‌هایی که به دستور عبدالملک مروان، خلیفه‌ی اموی انجام گرفت، برگرداندن خط و زبان دیوان از فارسی به عربی بود.

۳۸ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حکومت بنی‌امیه همواره در برابر معترضان و مخالفان خود سیاست سرکوب و خشونت را اجرا می‌کرد. حتی معاویه که خود را سیاست‌مداری اهل مدارا و مسالمت‌جو نشان می‌داد، انتقاد و اعتراض برخی از شیعیان مانند خُجر بن عدی و عمرو بن حَمِق را تحمل نکرد و دستور به قتل آنان داد.

گرچه خاندان بنی‌عباس با کوشش ایرانیان به حکومت رسیدند، اما تداوم سلطهٔ اعراب و برخی اقدام‌های خلفای عباسی از قبیل قتل ابوسلمهٔ خَلال و ابومسلم، نارضایتی و خشم مردم ایران را برانگیخت و زمینه‌ساز قیام‌های مختلفی در گوشه و کنار ایران شد.

۳۹ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مأمون پس از سه سال با تغییر شرایط سیاسی، تصمیم گرفت پایتخت خود را به بغداد منتقل نماید.

۴۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. جریان وکالت که از زمان امام صادق (ص) در جامعه اسلامی آغاز شد، در دوران غیبت نیز تا مدتی ادامه یافت و در پی آن مرجعیت شیعه شکل گرفت.

۴۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. منصور (دومین خلیفه‌ی عباسی) نقش زیادی در تحکیم و تثبیت حکومت عباسیان داشت. اقدامات وی در تثبیت خلافت عباسیان عبارت‌اند از: خلع عموهایش از همه‌ی مناصب مهمی که داشتند، قتل ابن مقفع، قتل ابومسلم خراسانی، سرکوب قیام دوتن از علویان و بنای شهر بغداد به عنوان پایتخت عباسیان.

۴۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
الف) مطابق برخی روایت‌ها، خسروپرویز از جمله فرمانروایانی بود که توسط حضرت محمد به اسلام دعوت شد، اما دعوت پیامبر را نپذیرفت و به باذان، حاکم ایرانی یمن امر کرد که به حجاز رود و آن حضرت را دستگیر و روانهٔ تیسفون کند. البته برخی از مورخان در درستی این روایت تردید دارند.
ب) با وجود دلاوری و رشادت آریوبرزن، سردار شجاع ایرانی، سپاهیان مقدونی و یونانی به تخت جمشید رسیدند و مشهور است که به دستور اسکندر این شهر به آتش کشیده شد.

۴۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اعراب مسلمان در قادسیه سپاه ایران را به سختی شکست دادند و تیسفون پایتخت پرآوازهٔ ساسانیان را پس از مدتی محاصره، تسخیر کردند.

۴۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پس از حذف دولت لخمیان توسط خسروپرویز، دسته‌ای از سپاهیان ساسانی از قبیله‌های عرب مجاور مرزهای ایران شکست خورد که بر اثر این واقعه، عظمت قدرت ساسانیان در چشم اعراب فرو ریخت و باعث تشویق و تحریک بیش‌تر آنان برای هجوم به کاروان‌ها و آبادی‌های مرزی ایران شد. رد گزینه‌ها:
گزینه‌ی ۳: شیوع بیماری طاعون و طغیان شدید دجله و فرات که بندها و سدها را شکست و خسارت فراوانی به زمین‌های حاصل‌خیز آسورستان زد، ضربه‌ی سنگینی به اقتصاد ساسانیان وارد آورد.

۴۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. روابط حکومت علویان طبرستان با خلافت عباسی همواره خصومت‌آمیز بود، زیرا امیران شیعه مذهب این سلسله که از سادات علوی بودند خود مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند.
فاطمیان با فرستادن عدهٔ زیادی از داعیان (مبلغان مذهب اسماعیلیه) به سرزمین‌های دور و نزدیک، خشم و وحشت خلفای عباسی را برانگیخته بودند.

۴۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح موارد نادرست:
ب) دینوری (تاریخ‌نگار در سبک ترکیبی) - حسن بیگ روملو (تاریخ‌نگار، صاحب کتاب احسن التواریخ - ابوالعباس لوکری (ریاضی‌دان و منجم)

ج) امام فخر رازی (فیلسوف و متکلم) - میرداماد (فیلسوف) - محمدباقر مجلسی (فقیه و محدث)

- ۴۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
الف) علویان زودتر از فاطمیان موفق به تشکیل حکومت شدند. علویان در سال ۲۵۰ هجری و فاطمیان در ۲۹۷ هجری موفق به تشکیل حکومت شدند.
ب) فاطمیان خلافت را حق خود می‌دانستند و حکومت عباسیان را به رسمیت نمی‌شناختند. علویان خود مدعی خلافت بودند و عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند.
- ۴۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ابونصر محمد بن محمد معروف به فارابی فیلسوف بزرگ ایرانی، فلسفه مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد.
- ۴۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دهقانان، دودمان‌های زمین‌داری بودند که از قدرت و نفوذ اقتصادی و پشتوانه اجتماعی و فرهنگی قابل ملاحظه‌ای در خراسان و ماوراءالنهر برخوردار بودند. دهقانان در سده‌های نخستین هجری، علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند.
- ۵۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سلسله‌ی طاهریان و سامانیان، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه‌ی خراسان و ماوراءالنهر داشتند. رد سایر گزینه‌ها:
آل بویه: این سلسله را پسران ابوشجاع بویه از اهالی دیلم که قبلاً به صیادی مشغول بودند، ایجاد کردند.
صفاریان: این سلسله، توسط یعقوب لیث صفاری که رویگرزاده بود، تأسیس شد.
- ۵۱ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
مسجد جمعه‌ی اصفهان، اولین مسجد چهارایوانی در ایران است که در دوره‌ی سلجوقیان ساخته شده است.
- ۵۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- ۵۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شهرها در دوران حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، مانند دوران پیش از آن، از سه بخش کهندژ (ارگ)، شهرستان (شارستان) و شهر بیرونی (ربض) تشکیل می‌شد. با این تفاوت که شهر بیرونی (ربض) در دوره سلجوقی بیش از ادوار پیشین گسترش یافت.
- ۵۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- ۵۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مهم‌ترین اثر برج مانده درباره عقاید آریاییان هند، سروده‌هایی در ستایش آفرینش و خدایان با عنوان «وداها» است. کهن‌ترین بخش وداها، «ریگ ودا» نام دارد که به زبان سانسکریت سروده شده است. ابوریحان بیرونی در ریاضیات، نجوم، گاه‌شماری، جغرافیا، هندشناسی و ... مقام والایی داشت و به زبان‌های فارسی، عربی و سانسکریت مسلط بود.
- ۵۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره سلجوقی تجارت داخلی و خارجی ایران به طور چشمگیری رشد کرد و بازارها به عنوان قلب تپنده شهر رو به توسعه گذاشت. انواع سنگ‌های قیمتی و منسوجات و محصولات کشاورزی و اشیای فلزی و سفالی خرید و فروش می‌شد.
- ۵۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوران حکومت‌های غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی شهرها از سه بخش ارگ، شهرستان و شهر بیرونی (ربض) تشکیل می‌شد. دیوان نظامی کارآمد همراه با گسترش شهر بیرونی و توسعه حمل‌ونقل به دلیل رشد تجارت و گسترش ربض‌ها، رشد شهرها، توسعه زبان فارسی و انتقال بازار به شهر بیرونی همراه بود.

۵۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در دوره سلجوقی، به دلیل رشد شهرنشینی و توسعه مناسبات شهری، طبقه بازرگان شهری بیش از پیش اهمیت یافت و بازرگانان به یکی از مهم‌ترین گروه‌های اجتماعی تبدیل شدند. یکی از تحولات چشمگیر دوران حاکمیت غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان، زوال موقعیت اقتصادی و اجتماعی دهقانان در ایران بود. صرافان که وظیفه انجام معاملات پولی و تسهیل مبادله کالاها را به عهده داشتند، نقش مهمی در توسعه تجارت خارجی ایفا کردند.

۵۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. الف) تشکیلات اداری ساسانیان از اداره‌ها یا دیوان‌های مختلفی تشکیل شده بود که در رأس آنها، وزیر بزرگ قرار داشت که به او بزرگ‌فرماندار می‌گفتند. وزیر تحت نظارت مستقیم پادشاه کار می‌کرد و مجری فرامین او بود. زمانی که پادشاه در جنگ یا سفر بود، وزیر به عنوان جانشین او کشور را اداره می‌کرد. وزیر همچنین گاهی فرماندهی سپاه را نیز در جنگ به عهده می‌گرفت. ب) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی، قرار گرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران باتدبیر و علاقه‌مند به عمران و آبادانی و استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم، از جمله عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل‌بویه بود. ج) بدون شک، سلسله‌های ایرانی به ویژه سامانیان و آل‌بویه سهم بسزایی در رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند. امیران و وزیران فرهنگ‌پرور این سلسله‌ها، از یک‌سو، عالمان را مورد حمایت مادی و معنوی قرار دادند و از سوی دیگر، با مدارا و اجتناب از تعصب و تنگ‌نظری، شرایطی را فراهم آوردند که اهل علم و اندیشمندان پیرو مذاهب و دین‌های مختلف در امنیت و آسایش کامل فعالیت کنند. د) در عصر سلجوقی، دیوان وزارت که وزیر در رأس آن قرار داشت به شکوهمندی بی‌نظیری رسید.

۶۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. طغرل سلجوقی، خلیفه را از تسلط آل‌بویه شیعه مذهب درآورد و خود را منجی خلافت معرفی کرد. در زمان آل‌ب ارسلان، جانشین طغرل، سلجوقیان در نبردی بزرگ که در ملازگرد رخ داد؛ سپاهیان امپراتوری رم شرقی را شکست داد؛ امپراتور را اسیر کردند و آسیای صغیر را به متصرفات خود افزودند. پس، گزینه ۲ صحیح است.

۶۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شهرها مانند دوران پیش از حکومت غزنوی، سلجوقی و خوارزمشاهی، از سه بخش کهندژ (ارگ)، شهرستان (شارستان) و شهر بیرونی (رَبَض) تشکیل می‌شد، با این تفاوت که شهر بیرونی در دوره سلجوقی بیش از ادوار پیشین گسترش یافت.

۶۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هجوم اقوام مهاجمی همچون قراخانیان و غزها و از دست رفتن ماوراءالنهر و وارد آمدن آسیب‌ها و خسارت‌های فراوان به شهرها و روستاهای خراسان و نیز رقابت و کشمکش بر سر قدرت و همچنین مبارزات اسماعیلیان و قدرت گرفتن اتابکان در نواحی زیر سلطه سلجوقیان از عوامل ضعف و زوال این حکومت بود.

۶۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هجوم ویرانگر مغول به ایران و نگرانی و ناامیدی مردم، نقش مؤثری در روی آوردن مردم به تصوف و رفتن به درون خانقاه‌ها شد. کثرت پیروان و مریدان طریقت‌های صوفیانه، موجب افزایش نفوذ و موقعیت اجتماعی رهبران و مشایخ آن طریقت‌ها شد.

۶۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

* آخرین نظامیه تا حمله هلاکوخان در سال ۶۵۶ ق به بغداد که به نابودی آن انجامید، فعال بود.
* هولاکو، نخست قدرت اسماعیلیان را با گشودن قلعه‌های مستحکم آنان از بین برد. او سپس با تسخیر بغداد و کشتن خلیفه عباسی، به حکومت خاندان بنی‌عباس پایان داد. (۶۵۶ ق)
* از آثار تاریخی مهم این روزگار می‌توان تاریخ جهانگشا، نوشته عطاملک جوینی (تألیف: ۶۵۸ ق)، جامع‌التواریخ، اثر خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی (۶۴۵ - ۷۱۷ ق)، تاریخ گزیده، حمدالله مستوفی (تألیف: ۷۳۰ ق) را نام برد.
* لذا تألیف کتاب جهانگشا در سال ۶۵۸ ق نزدیک‌ترین زمان به رویدادهای مذکور می‌باشد.

۶۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ایلخانان مغول از مشوقان پدید آوردن شاهنامه‌های مصور به شمار می‌روند. نمونه‌ی باقی‌مانده‌ی آن، شاهنامه‌ی مشهور به دموت است.

۶۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در دوره صفوی در زمان شاه صفی، قندهار توسط گورکانیان هند از ایران جدا شد. شاه عباس دوم، پسر و جانشین شاه صفی، قندهار را پس گرفت.

۶۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شاه تهماسب در طول دوران ۵۴ ساله‌ی پادشاهی خود، با اتخاذ تدابیر و سیاست‌های مناسب داخلی و خارجی، توانست پایه‌های حکومت صفوی را تثبیت و تحکیم نماید.

۶۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در دوره سلجوقیان، تجارت خارجی به طور چشمگیری توسعه یافت.
در دوره مغولان و تیموریان زمینه توسعه تجارت بین‌المللی فراهم آمد.
در دوره صفویان تجارت خارجی و بین‌المللی رشد فراوانی یافت و ایران به یکی از کانون‌های مهم تجارت در آسیا تبدیل شد.

۶۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
الف) شاه تهماسب از نقاشان و هنرمندان چیره‌دست زمان خود بود.
ب) بخش عمده‌ای از اصلاحات غازان‌خان، از جمله قوانین مالیاتی، بازسازی قنات‌ها و شبکه‌های آبیاری و اصلاح نظام زمین‌داری، به منظور پیشرفت و رونق فعالیت‌های بخش کشاورزی انجام گرفت.
ج) شاه عباس اول در ۴۲ سال زمامداری، با اقدامات خردمندانه و بهره‌گیری از مشاوران آگاه، ایران را به یکی از کانون‌های بزرگ سیاسی و اقتصادی جهان آن روز تبدیل کرد. به همین روی بسیاری از محققان و مورخان، عصر شاه عباس را عصر اقتدار و شکوفایی سلسله صفوی دانسته‌اند.
د) اختلافان با زمامداران عثمانی با عقد معاهده‌ای میان دو طرف به صلح منجر شد که تا اواخر حکومت کریم‌خان، که سپاه زندیه بصره را تصرف کرد، دوام آورد.

۷۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. حکومت ساسانیان با اقدامات مهم پادشاهانی مانند شاپور یکم و شاپور دوم که موفقیت‌های سیاسی و نظامی بزرگی در داخل و خارج کسب کردند، گسترش یافت و تثبیت شد.
شاه تهماسب یکم با اتخاذ تدابیر مناسب، تهاجمات پیاپی ارتش عثمانی به خاک ایران را دفع کرد. بدین گونه شاه تهماسب در طول دوران ۵۴ ساله پادشاهی خود، با اتخاذ تدابیر و سیاست‌های مناسب داخلی و خارجی، توانست پایه‌های حکومت صفوی را تثبیت و تحکیم نماید.

۷۱) گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- ۱- اراضی ممالک: این دسته از اراضی کشور در اختیار و تملک والیان ایالت‌ها بود و آنها این زمین‌ها را میان زیردستان خود تقسیم می‌کردند.
- ۲- اراضی خاصه: این زمین‌ها متعلق به شخص شاه بود و به ویژه از زمان شاه عباس درآمد آن برای اداره سپاه هزینه می‌شد.
- ۳- اراضی وقفی: این اراضی توسط مردم یا شاه وقف می‌شد. گاهی مردم برای جلوگیری از دست‌اندازی حکام، زمین‌های خود را وقف می‌کردند.
- ۴- اراضی خصوصی: این زمین‌ها بسیار ناچیز بود و همواره در معرض مصادره قرار داشت.

۷۲) گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

- (الف) یکی از ویژگی‌های نظام اجتماعی عصر مغول تیموری، افزایش نفوذ و موقعیت زنان در عرصه‌های سیاسی و اقتصادی بود و خاتون‌ها در کنار خان‌ها، از جایگاه مهمی در میان گروه‌های فرادست برخوردار شدند.
- (ب) پاره‌ای از وقف‌نامه‌های عصر صفوی نشان می‌دهد که زنان ثروتمند، بخشی زیادی از ثروت خود را وقف اداره مدارس اصفهان کرده بودند. (اصفهان: پایتخت صفویان)
- (ج) با به تخت نشستن شاه سلیمان، روند انحطاط و زوال صفویان شدت گرفت. این پادشاه با امور و اصول کشورداری بیگانه بود و در زمان او اعضای حرمسرا نفوذ زیادی داشتند و در اداره امور حکومت دخالت می‌کردند.
- (د) متن درباره قاجاریان صحیح می‌باشد، ولیکن حکومت قاجار در دوران تاریخی معاصر ایران زمین است که با توجه به صورت سؤال گزینه موردنظر ما نمی‌باشد.

۷۳) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. برای تقویت قدرت دولت مرکزی، روش خواجه نظام‌الملک توسی، اداری و روش شاه عباس اول صفوی، نظامی بود. پس، گزینه ۱ صحیح است.

۷۴) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت‌های نادرست:
ب: بعد از قراقویونلوها قدرت گرفتند.

۷۵) گزینه ۱ پاسخ صحیح است. شاه صفی، نوه و جانشین شاه عباس اول، از تعادل روحی و سلامت عقل بهره کافی نداشت. او دستور به قتل سردار با کفایتی مانند امام قلی خان، حاکم فارس داد.

۷۶) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. شاه اسماعیل با فتح هرات، کمال‌الدین بهزاد، یکی از نوایغ هنر نقاشی دربار تیموری را با خود به تبریز برد. هنر نگارگری در دوره شاه عباس اول به اوج خود رسید. در این دوره نقاش بزرگی به نام آقارضا عباسی با طرح‌ها و نوآوری‌های بی‌نظیرش مکتب اصفهان را پایه‌گذاری کرد.

۷۷) گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: در اروپا بر دانش الهیات مسیحی، فلسفه و منطق تأکید می‌شد.

گزینه ۳: کتاب قانون ابن‌سینا از متون اصلی دانشگاه‌ها بود.

گزینه ۴: بنیانگذار سبک تحقیق ریاضی در اروپا، مربوط به دوره رنسانس است. (۱۵۹۶ - ۱۶۵۰)

۷۸) گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کتاب حبیب السیر تألیف خواندمیر در زمان سلطنت شاه اسماعیل اول بود که در زمان او جنگ با ازبکان و کشته شدن شیبک خان و جنگ چالدران اتفاق افتاده است.

۷۹

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. از ویژگی‌های شاخص هر دو مسجد (شیخ لطف‌الله و مسجد جامع عباسی)، کاشی‌کاری هنرمندانه‌ای است که تحسین و شگفتی هر بیننده‌ای را برمی‌انگیزد. رد گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۲: هماهنگی رنگ‌ها و طراحی بی‌نظیر در متن کتاب فقط برای مسجد جامع عباسی ذکر شده است.

گزینه‌ی ۳: عظمت دو بنا مشابه نیستند چون شیخ لطف‌الله به لحاظ وسعت از مسجد جامع عباسی کوچک‌تر است.

گزینه‌ی ۱: جمله‌ی شکوه و عظمت و کاربردهای متنوع آن جمله‌ای است که برای میدان نقش جهان به کار رفته است.

۸۰

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

اقطاع: در عصر سلجوقی، با تدریج نظام‌الملک، شکلی از زمین‌داری با عنوان اقطاع که در دوره حکومت آل‌بویه رایج بود، گسترش یافت. اقطاع به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی گفته می‌شد. نظام‌الملک با هدف نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده، نظام اقطاع را توسعه داد. گرچه این سیاست در ابتدا نتایج و عواید مثبتی برای حکومت داشت، اما پس از نظام‌الملک به دلیل تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال، سبب جدایی مناطقی شد که زمین‌های اقطاعی در آنها قرار داشتند و نهایتاً به ضعف و زوال حکومت سلجوقی کمک کرد.

فئودال - واسالی: پس از انقراض امپراتوری شارلمانی در اوایل قرن ۹ م، هرج و مرج اروپا را فرا گرفت و حملات طوایف غیرمتمدن از شرق و شمال موجب گسترش ناامنی شد. پادشاهان به دلیل ناتوانی در تأمین هزینه ارتش، قادر به حفظ اقتدار و امنیت قلمرو خود نبودند. به همین دلیل اربابان، از جمله شاهان، درصد برآمدند قسمت‌هایی از زمین‌ها و املاک خود را در برابر دریافت نظامی و غیرنظامی به زیردستان و یا اشراف درجه دوم واگذار کنند.

با توجه به توضیحات به تشریح گزینه‌ها می‌پردازیم:

۱) در خصوص نظام فئودال - واسالی صحیح است؛ اما برای نظام اقطاع که با هدف نظارت و آباد کردن زمین‌های بایر و بلااستفاده بوده است، صدق نمی‌کند.

۲) در نظام فئودالی این زمین‌ها به فئودال‌ها واگذار می‌شدند و آنها نیز به زیردستان خود واگذار می‌کردند؛ اما در نظام اقطاع هر نوع واگذاری زمین (ممالک، شخصی، وقفی و ...) صورت می‌گرفته است.

۴) در خصوص نظام اقطاع صحیح است.

طبق متن کتاب برای نظام فئودالی، خدمات نظامی و غیرنظامی برای واگذاری صورت می‌گرفته است؛ ولی خواجه نظام‌الملک که با هدف آبادانی و استفاده از زمین‌های بایر این نظام را دوباره در تاریخ ایران احیا کرد یک نوع خدمت در مقابلش از افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دریافت کرده است که آن هم همان احیای زمین بایر بوده است.

۸۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

الف) نظام فئودالی پس از انقراض نظام امپراتوری شارلمانی شکل گرفت.

ب) شارلمانی برای اداره قلمرو خود، نهاد اداری دوران امپراتوری روم موسوم به کومیس یا کنت را احیا کرد. کنت‌ها به عنوان نماینده پادشاه، مناطق مختلف امپراتوری فرانک‌ها را اداره می‌کردند.

ج) شارلمانی مأموران ویژه‌ای را نیز برای نظارت دقیق بر عملکرد کنت‌ها برگزید که مستقیماً به پادشاه گزارش می‌دادند. در دوران هخامنشیان در عصر ایران باستان نیز، مسئولیت بازرسی و نظارت دقیق و کامل بر عملکرد مقام‌ها و مأموران دولتی در پایتخت و شهرهای (ساتراپی‌ها) بر عهده یکی از خویشاوندان نزدیک شاه یا یکی از درباریان مورد اعتماد و وفادار به او قرار می‌گرفت. مسئول بازرسی و مأموران تحت فرمانش، به عنوان «چشم و گوش شاه» معروف بودند.

د) شارلمانی برای اداره قلمرو خود، نهاد اداری دوران امپراتوری روم موسوم به کومیس یا کنت را احیا کرد.

۸۲

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حمله ژرمن‌ها به امپراتوری روم غربی، موجب افول شهرنشینی و گسترش زندگی روستائینی شد. با هجوم مغول به ایران، زندگی شهری برای مدتی دچار وقفه و افول شد. هجوم مغول و سیل بیابان‌گردانی که با هجوم به ایران سرازیر شدند آسیب جدی به فعالیت‌های کشاورزی و نظام آبیاری وارد آورد.

۸۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در سده‌های ۱۲ و ۱۳ م با احیای شهرها و رشد تجارت، به تدریج شاهان نیرومندی در اروپا به ویژه در انگلستان و فرانسه بر سر کار آمدند. این فرمانروایان به منظور ایجاد تمرکز و کاهش وابستگی به نیروی نظامی فئودالها، اقدام به تشکیل ارش منظم و دائمی کردند. در نتیجه این اقدام، حکومت مرکزی تقویت شد و قدرت اشراف فئودال به طرز چشمگیری کاهش یافت.

اگر چه از قرن ۱۳ م در انگلستان مجلس (پارلمان) به وجود آمده بود؛ اما این نهاد قدرت چندانی نداشت.

۸۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بسیاری از این اعراب و دیگر ساکنان بومی منطقه شام، پیرو آیین مسیحیت بودند، اما در برخی از مسائل مذهبی با کلیسای قسطنطنیه، پایتخت امپراتوری روم شرقی اختلافات اساسی داشتند. اختلافات مذهبی و تفاوت‌های قومی، فرهنگی و زبانی که میان توده‌های مردم شام با طبقه حکومتگر رومی وجود داشت، سبب شده بود که پایه‌های حاکمیت امپراتوری روم شرقی در این منطقه سست شود. امپراتوری روم شرقی، سرانجام با فتح قسطنطنیه (۱۴۵۳ م / ۸۵۷ ق) توسط ترکان مسلمان عثمانی متلاشی شد.

۸۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ج در قرن ۱۱ میلادی رخ داده - الف در سال ۸۵۰ ق رخ داده (پایان قرن ۱۵) - ب در سال ۸۵۷ ق (پایان قرن ۱۵)

۸۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شارلمانی برای اداره قلمرو خود، نهاد اداری دوران امپراتوری روم موسوم به کومس یا گنت را احیا کرد.

۸۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در سده‌های ۱۱ و ۱۲ م. اختلاف و درگیری شدیدی، میان پاپ و امپراتور آلمان، بر سر انتصاب اسقفها و اعطای حلقه و عصای اسقفی به وجود آمد. پس، گزینه ۳ صحیح است.

۸۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه ۱: در اروپا بر دانش الهیات مسیحی، فلسفه و منطق تأکید می‌شد.
گزینه ۳: کتاب قانون ابن‌سینا از متون اصلی دانشگاه‌ها بود.
گزینه ۴: بنیانگذار سبک تحقیق ریاضی در اروپا، مربوط به دوره رنسانس است. (۱۵۹۶ - ۱۶۵۰)

۸۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. سرفها در دوره حاکمیت نظام فئودالیسم در اروپای قرون وسطا در پایین مرتبه اجتماعی نظام فئودالی قرار داشتند. سرف اجازه نداشت که ملک ارباب خود را ترک کند، اما در عین حال مانند برده نیز نبود که قابل خرید و فروش باشد.

۹۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
الف) در حالی‌که انسان‌گرایان (اومانیزم)، انسان را موجودی می‌شمردند که زندگی دنیوی او ارجمند و مهم است، کلیسا مروج این عقیده بود که انسان فقط برای خدمت به خداوند خلق شده است و دنیاگرایی و میل به لذت‌جویی، او را از رسیدن به سعادت و خوشبختی در جهان آخرت باز می‌دارد. جنبش اصلاح دین با انتقاد و اعتراض به برخی از نظریات و عملکرد کلیسا شروع شد.

ب) لوتر در مطالعات و تأملات گسترده خود در باب آیین مسیح و کتاب مقدس به این نتیجه رسید که برخلاف دیدگاه غالب کلیسائیان، آنچه مایه رستگاری انسان می‌شود ایمان است و نه انجام دادن کارهای نیک. لوتر با ابراز این نظر در واقع به جنگ با کلیسا برخاست. وی بعداً بر پایه همین نظر، مسئله آموزش گناهان توسط کلیسا را در برابر پرداخت پول و انجام برخی خدمات نقد و نفی کرد. او خدا را پدری مهربان می‌شمرد که بی‌هیچ چشم‌داشتی گناهان بندگانش را می‌بخشد.

۹۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. انسان‌گرایان در جنبش اصلاح دینی در سده‌های ۱۴ تا ۱۷ میلادی به شیوهٔ تعلیم و تربیت و محتوای آموزشی که تحت نظر کلیسا در مدارس و دانشگاه‌ها تدریس می‌شد انتقاد داشتند و همچنین کلیسا را به خاطر برخی ناهنجاری‌های اخلاقی کشیشان مورد سرزنش قرار می‌دادند.

۹۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی جدید نهضت پروتستان و در دوره‌ی معاصر انقلاب کبیر فرانسه از عوامل موثر بر رشد اندیشه‌ی ملی‌گرایی (ناسیونالیسم) به شمار می‌رود.

۹۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

۹۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مشهورترین آثار نقاشی داوینچی عبارت‌اند از: شام آخر و مونالیزا یا لبخند ژوکوند.

۹۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. لوتر فهرستی از نظریات خود را در ۹۵ اصل تدوین کرد و بر در کلیسای وینتبرگ آویخت و از مردم خواست درباره‌ی آن‌ها با هم گفت‌وگو کنند، پاپ، با تکفیر لوتر از امپراتور مقدس روم خواست تا او را سرکوب کند، اما شاهزادگان آلمانی از لوتر حمایت کردند و به پاپ و امپراتور، اعتراض (پروتست) کردند. از این رو به آن‌ها پروتستان می‌گویند.

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴
۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴
۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴
۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴
۲۱	۱	۲	۳	۴
۲۲	۱	۲	۳	۴
۲۳	۱	۲	۳	۴
۲۴	۱	۲	۳	۴
۲۵	۱	۲	۳	۴
۲۶	۱	۲	۳	۴
۲۷	۱	۲	۳	۴
۲۸	۱	۲	۳	۴
۲۹	۱	۲	۳	۴
۳۰	۱	۲	۳	۴
۳۱	۱	۲	۳	۴
۳۲	۱	۲	۳	۴

۳۳	۱	۲	۳	۴
۳۴	۱	۲	۳	۴
۳۵	۱	۲	۳	۴
۳۶	۱	۲	۳	۴
۳۷	۱	۲	۳	۴
۳۸	۱	۲	۳	۴
۳۹	۱	۲	۳	۴
۴۰	۱	۲	۳	۴
۴۱	۱	۲	۳	۴
۴۲	۱	۲	۳	۴
۴۳	۱	۲	۳	۴
۴۴	۱	۲	۳	۴
۴۵	۱	۲	۳	۴
۴۶	۱	۲	۳	۴
۴۷	۱	۲	۳	۴
۴۸	۱	۲	۳	۴
۴۹	۱	۲	۳	۴
۵۰	۱	۲	۳	۴
۵۱	۱	۲	۳	۴
۵۲	۱	۲	۳	۴
۵۳	۱	۲	۳	۴
۵۴	۱	۲	۳	۴
۵۵	۱	۲	۳	۴
۵۶	۱	۲	۳	۴
۵۷	۱	۲	۳	۴
۵۸	۱	۲	۳	۴
۵۹	۱	۲	۳	۴
۶۰	۱	۲	۳	۴
۶۱	۱	۲	۳	۴
۶۲	۱	۲	۳	۴
۶۳	۱	۲	۳	۴
۶۴	۱	۲	۳	۴

۶۵	۱	۲	۳	۴
۶۶	۱	۲	۳	۴
۶۷	۱	۲	۳	۴
۶۸	۱	۲	۳	۴
۶۹	۱	۲	۳	۴
۷۰	۱	۲	۳	۴
۷۱	۱	۲	۳	۴
۷۲	۱	۲	۳	۴
۷۳	۱	۲	۳	۴
۷۴	۱	۲	۳	۴
۷۵	۱	۲	۳	۴
۷۶	۱	۲	۳	۴
۷۷	۱	۲	۳	۴
۷۸	۱	۲	۳	۴
۷۹	۱	۲	۳	۴
۸۰	۱	۲	۳	۴
۸۱	۱	۲	۳	۴
۸۲	۱	۲	۳	۴
۸۳	۱	۲	۳	۴
۸۴	۱	۲	۳	۴
۸۵	۱	۲	۳	۴
۸۶	۱	۲	۳	۴
۸۷	۱	۲	۳	۴
۸۸	۱	۲	۳	۴
۸۹	۱	۲	۳	۴
۹۰	۱	۲	۳	۴
۹۱	۱	۲	۳	۴
۹۲	۱	۲	۳	۴
۹۳	۱	۲	۳	۴
۹۴	۱	۲	۳	۴
۹۵	۱	۲	۳	۴